

vergadering **C213**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 27 april 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

INTERPELLATIE van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het opstappen van een viertal experts uit de valideringscommissie voor de nieuwe minimumdoelen secundair onderwijs – 13 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toenemende zorgvragen in het volwassenenonderwijs – 2190 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toenemende zorgbehoeften van cursisten in het volwassenenonderwijs – 2194 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zorgbehoeften van cursisten in het volwassenenonderwijs – 2210 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies van de Vlaamse Onderwijsraad naar aanleiding van de stijgende zorgbehoeften van cursisten in het volwassenenonderwijs – 2302 (2022-2023)	16
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het inclusief onderwijsmodel Vlaamse Gebarentaal – 2209 (2022-2023)	25

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de kwaliteit van de stagebegeleiding in de opleiding Verpleegkunde

– 2226 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de kwaliteit van de opleiding hbo5 Verpleegkunde

– 2242 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het inspectierapport met betrekking tot de opleiding hbo5 Verpleegkunde

– 2296 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het 'Macrorapport beoordelingen hbo5-opleiding verpleegkunde' en de kwaliteitsproblemen die erin aangehaald worden

– 2355 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevindingen uit het 'Macrorapport beoordelingen hbo5-opleiding verpleegkunde'

– 2361 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het federale wetsontwerp dat de beroepstitel basisverpleegkundige creëert en de gevolgen daarvan voor de inhoud en toekomst van de hbo5-opleidingen verpleegkunde

– 2362 (2022-2023)

**INTERPELLATIE van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het opstappen van een viertal experts uit de valideringscommissie voor de nieuwe minimumdoelen secundair onderwijs
– 13 (2022-2023)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, ik heb voor het eerst sinds een tijd nog eens een interpellatie ingediend rond onderwijs, omdat het belang van die eindtermen voor mij op geen enkele manier te overschatten valt. Ik maak mij niet alleen veel zorgen over de manier waarop het proces gelopen is, maar ook en vooral over het resultaat. Gisteren heb ik dat ook nog eens gezegd, ik kom daar straks nog eens op terug in heel de discussie rond de centrale toetsen: als we kwaliteit van onderwijs willen garanderen, als we eindtermen willen toetsen, moeten we natuurlijk wel voor twee dingen zorgen, namelijk dat de lat hoog genoeg ligt, dat die eindtermen ambitieus genoeg zijn, en dat ze ook niet te vaag en te breed zijn, waardoor ze de facto ontoetsbaar worden. Maar intussen, collega's, 'the saga continues'. Ik denk dat we het er ongeveer allemaal over eens zijn, ook de minister, dat die eindtermen een vreselijk parcours hebben gelopen. Dat is niet alleen de schuld van de minister. Ondertussen zijn ze dus inderdaad vernietigd. Er is een overkoepelende commissie in het leven geroepen, wat de hele gang van zaken natuurlijk heeft veranderd, in die zin dat die overkoepelende commissie de facto in de 'driving seat' is gaan zitten. Maar er was natuurlijk ook nog een valideringscommissie, die als taak heeft om de haalbaarheid, de helderheid en de evalueerbaarheid van de eindtermen te bekijken en goed te keuren, iets wat trouwens in het kaderdecreet ook is voorzien. Blijkbaar is er dan samengewerkt tussen die overkoepelende commissie en de valideringscommissie, maar aan het einde van de rit hadden de mensen in de valideringscommissie toch de indruk dat er niet altijd rekening werd gehouden met wat zij zeiden en dat het laatste woord naar de onderwijsverstrekkers in die overkoepelende commissie ging.

Want wat is er nu gebeurd? Vier experts uit die valideringscommissie hebben hun ontslag aangeboden. We hebben dat hier ook meegemaakt: de tijd begon te dringen en de scholen hadden – terecht natuurlijk – ook vragen over die eindtermen. Ze moeten namelijk op 1 september van start kunnen gaan en we zijn ondertussen al eind april. U hebt dus niet langer gewacht, minister, om alle knelpunten weg te werken tussen de valideringscommissie en die overkoepelende commissie. U nam, samen met de onderwijsverstrekkers, de vlucht vooruit en communiceerde een akkoord. Een akkoord dat dus niet op ieders akkoord kon rekenen in die valideringscommissie. Zij zeggen dat van de 596 minimumdoelen er maar een honderdtal nog niet door de commissie gevalideerd zijn.

U zei op de persconferentie dat het u gelukt was om in een aartsmoeilijk dossier bruggen te bouwen, na maanden van titanenwerk. Die bruggen blijken toch allemaal niet stand te houden. Dat is toch een pijnlijke vaststelling, want de experts die ontslag genomen hebben, zijn ook niet de minste. Mensen zoals Jan Vanhoof of Elke Emmers zijn experts in hun vakdomein. Als ik dan de quotes lees die zij geven bij hun ontslag, maak ik mij grote zorgen. Ze zeggen letterlijk: "Wij waren dan ook verbaasd dat de herwerking van de minimumdoelen dinsdag als een rimpelloos en afgewerkt proces werd voorgesteld, evenals dat aangegeven werd dat de kwaliteit van de minimumdoelen hoger is dan in het verleden het geval was. Met onze terugtrekking uit de valideringscommissie willen we het signaal geven dat dit vanuit onze perceptie niet het geval is en dat we ons daar vanuit onderwijskundige achtergrond ernstige zorgen over maken." Ik herhaal: "Wij

kunnen niet garanderen dat de kwaliteit van de minimumdoelen hoger is dan in het verleden het geval was.” Dan gaan bij mij echt alle alarmbellen af. Ik herhaal: voor mij zijn die eindtermen cruciaal om de kwaliteit van ons onderwijs te garanderen en daar is werk. Wat ik hoor, is dat het proces dat binnen die overkoepelende commissie is gelopen, er vooral voor heeft gezorgd dat er massaal is geschraapt. De eindtermen worden gewoon ondergraven en zijn ondertussen zo vaag en zo breed geworden dat ze vaak niet meer te testen zijn. Dat heeft als gevolg dat het gewoon een slag in het water gaat worden, terwijl wij vinden dat kwaliteit van onderwijs betekent dat je heldere, duidelijke en – daar zijn we het over eens – natuurlijk niet eindeloos gedetailleerde eindtermen hebt. Eindtermen op niveau, ambitieus, die er ook voor zorgen dat alle leerlingen in alle scholen uiteindelijk over diezelfde hoge lat moeten.

Voor mij is dat ontslag van die experts alweer een heel kwalijk gegeven dat eigenlijk alleen maar zorgt voor nog meer onrust en nog meer onduidelijkheid op het terrein. Mensen zitten nu echt te wachten op duidelijkheid, dus ik heb toch echt een aantal fundamentele vragen in dit dossier. Wat is uw reactie op het ontslag van de experts uit de valideringscommissie? Kunt u mij toch nog eens uitleggen waarom er geen akkoord kon worden gevonden tussen de valideringscommissie en de overkoepelende commissie? Welke knopen dienden er nog doorgehakt te worden? Hoe bewaakt u de kwaliteit en de finaliteit van de minimumdoelen, de uitlatingen van die experts indachtig? En tot slot: als de nieuwe minimumdoelen niet op de goedkeuring kunnen rekenen van belangrijke experts, hoe wilt u ons garanderen dat u die doelstelling van ambitieus en kwaliteitsvol onderwijs ook echt gaat realiseren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb er natuurlijk expliciet voor gekozen om me zelf te buigen over die hete brij. Want het Grondwettelijk Hof was zo vriendelijk om in haar arrest ter zake de mogelijkheid te bieden om die door te schuiven naar een volgende regering. Ik heb daarvoor niet gekozen. Ik was trouwens niet alleen. Ik heb er samen met de betrokken partijen voor gekozen om dat effectief op te nemen en dus in sneltempo te werken aan een herziening van die eindtermen. Die vatten we voortaan op als minimumdoelen, want als je ambitieus bent op het vlak van onderwijskwaliteit is ‘eindtermen’ een volstrekt verkeerde term. Die suggereert dat er een soort eindstation is over wat kinderen en jongeren moeten kennen en kunnen, dat het daar stopt. Nee, wat ons betreft begint het daar net, en dus willen we spreken over minimumdoelen.

Ik had natuurlijk ook liever verdergewerkt met de vernietigde eindtermen/minimumdoelen, maar het is wat het is. Het Grondwettelijk Hof heeft ter zake een oordeel geveld, waar ik het niet eens mee ben, maar we moeten er wel mee aan de slag.

Het kaderdecreet schrijft voor dat er met een of meerdere ontwikkelcommissies gewerkt moet worden, die dan bestaan uit leerkrachten, vertegenwoordigers van onderwijsverstrekkers, en experts. Het is natuurlijk ook de taak van de ontwikkelcommissie om de haalbaarheid te bewaken. Gelet op het arrest van het Grondwettelijk Hof en de bemerking dat er toch ook een soort nood was aan een commissie die het overzicht zou bewaren, heb ik naast die ontwikkelcommissies ook voorzien in een overkoepelende ontwikkelcommissie, met vertegenwoordigers van de onderwijsverstrekkers.

Daarnaast is er natuurlijk ook de valideringscommissie, die we ook conform het kaderdecreet hebben samengesteld, met tien leden. Nu hoeft ik het niet onder stoelen of banken te steken, maar dat ontwikkelproces voor de basisvorming liep niet altijd van een leien dakje. Ik heb nooit ergens gezegd, zoals u citeert – u

citeert, het is geen eigen uitspraak – dat dat rimpelloos verlopen is. Absoluut niet, integendeel. Ik heb daar heel veel uren in gestoken, vooral om te bemiddelen, om tussen die verschillende instanties tot vooruitgang te komen, tot een zekere consensus. En dat is een heel intens proces geweest, waarbij ik natuurlijk altijd net de onderwijskwaliteit voor ogen heb gehouden, en de lat zo hoog mogelijk probeer te leggen, maar rekening houdend met het arrest van het Grondwettelijk Hof, in functie van bijvoorbeeld de haalbaarheid en ook de ruimte voor de onderwijsvrijheid.

En er waren verschillende meningsverschillen. Maar als u spreekt over 'vaag' en 'breed': ja, u hebt ze gekregen, de minimumdoelen basisvorming. U mag mij gerust aanduiden waar u dat ziet. Het debat ten gronde zullen we natuurlijk ook voeren zodra ze finaal aan dit parlement worden voorgelegd. Maar u moet dan ook wel de vergelijking maken met de vernietigde eindtermen, en zeker ook met de vroegere eindtermen. Op grond daarvan tot de vaststelling komen dat ze vaag en breed zijn: ik denk dat dat in weinig gevallen zo zal zijn, maar sta ervoor open om overtuigd te worden van het tegendeel. Ik kan u maar zeggen dat wij ons in dezen toch ook wat als hoeder van de onderwijskwaliteit hebben opgeworpen.

Ik kan zeggen dat wij heel intensief bemiddeld hebben en dat er gereede bemerkingen werden geformuleerd door de valideringscommissie, en dat we op grond daarvan ook stelselmatig die dialoog zijn aangegaan met de leden van de overkoepelende ontwikkelcommissie. Ik moet zeggen dat men ook daar regelmatig bereid was tot aanpassingen. Het is niet zo dat de bemerkingen van de valideringscommissie in de wind werden geslagen, integendeel. In functie van hun bemerkingen zijn er heel veel aanpassingen doorgevoerd en ik denk dat ikzelf en mijn kabinet daar een toch wel niet onbelangrijke bemiddelende rol hebben gespeeld, en ook de voorzitter van de valideringscommissie heeft daar actief gepoogd om een consensus te bereiken.

Uiteindelijk hebben we de afspraak gemaakt om die nieuwe minimumdoelen voor de basisvorming onder voorbehoud te communiceren naar het onderwijsveld, zodoende dat de scholen en ook de educatieve uitgeverijen zich konden voorbereiden. Wij hebben ook voorafgaand een informeel overleg georganiseerd met leden van deze onderwijscommissie, samen met de leden van de overkoepelende ontwikkelcommissie en de valideringscommissie, waarbij eenieder het woord heeft genomen en waarbij de voorzitter van de valideringscommissie wel wat voorbehoud heeft geformuleerd, maar in alle openheid.

Het is evident, en ik heb dat ook op dat informeel overleg gezegd, dat dit Vlaams Parlement het laatste woord heeft, vandaar dat we ook een soort disclaimer meegeven dat als we communiceren naar de scholen en de educatieve uitgeverijen, dit vanzelfsprekend onder voorbehoud is van een goedkeuring door het Vlaams Parlement, dat altijd het laatste woord heeft. Dus dat maakt dat er desgevallend ook nog zaken kunnen worden gewijzigd.

Ik durf wel met het hand op het hart te stellen dat wat nu voorligt voor de basisvorming, wel duidelijk en ambitieus is. De nieuwe minimumdoelen zijn inderdaad ook versoberd, zodat de scholen ook veel verder kunnen gaan dan wat de overheid minimaal verwacht en we hebben de focus niet gelegd op de kwantiteit, maar wel op de kwaliteit. We hebben dat gedaan door vooral veel herhalingen, gedetailleerde beschrijvingen en voorbeelden te schrappen. En als er dan toch keuzes gemaakt moesten worden, dan heb ik ook meegegeven dat er dan prioriteit moet worden gegeven aan de meest cruciale van die zestien sleutelcompetenties, zijnde twee, drie en zes: Nederlands, wiskunde en wetenschappen, en talen. En daarnaast worden natuurlijk ook wel wat vernietigde eindtermen verschoven van de basisvorming naar de specifieke vorming. Het is niet zo dat die allemaal weg zijn.

Om nog eens terug te komen op de bezwaren die geuit zijn door de valideringscommissie: op grond daarvan zijn heel veel aanpassingen doorgevoerd om die minimumdoelen concreter en duidelijker te maken, want dat was regelmatig een bezorgdheid. Maar het moet gezegd, soms waren het ook dovemansgesprekken, in die zin dat we niet verder geraakten en dat men op dezelfde stellingen bleef kamperen, en ook op principiële uitgangspunten, die ik respecteer, maar waar ik vaststelde, als het bijvoorbeeld gaat over de regelmatig terugkerende discussie over de taxonomie van Bloom, waarover we voorafgaand afspraken hadden gemaakt, dat we daar niet verder geraakten, en ondertussen moet ik mijn verantwoordelijkheid nemen naar ons onderwijsveld toe. Scholen zitten te wachten op enige duidelijkheid, dus daar heb ik de verantwoordelijkheid genomen om, uiteraard in overleg, stappen vooruit te zetten met de disclaimer, om ook al de communicatie te doen richting de scholen.

Ik betreur natuurlijk dat achteraf vier van de tien leden van de valideringscommissie zijn opgestapt. Ik dank hen oprecht voor hun vele werk en heel veel uren discussie en overleg, wat ik beschrijf in een notendop. Ik heb ook alle begrip voor hun principiële stellingnames, maar ik moet vooruit. Onze scholen moeten vooruit. Daarom heb ik ook onmiddellijk aan de voorzitter van de valideringscommissie, die al heel veel fantastisch werk heeft gedaan, gevraagd om dan toch ook een voorstel te doen aan de Vlaamse Regering tot een nieuwe samenstelling. Dat is ondertussen ook gebeurd en drie nieuwe leden zijn toegevoegd, ik heb dat via een mededeling geagendeerd op de Vlaamse Regering. Die betrokken leden zijn ondertussen al aan de slag. Dus ook daar heb ik getracht om snel vooruitgang te boeken, niet bij de pakken te blijven zitten en te zorgen voor een snelle, nieuwe samenstelling. Die leden zijn dus afgelopen vrijdag aangeduid en zetelen in de valideringscommissie.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, ik wil oprecht geloven dat wij de zorg over ambitieus en kwaliteitsvol onderwijs delen. Ik denk ook echt dat dat zo is. Verder denk ik dat wij allebei geloven dat de eindtermen daar een cruciaal onderdeel van zijn.

Wat ik u in dit dossier verwijt, is dat u de facto het afkloppen van die eindtermen, het bepalen van wat leerlingen minimaal moeten kennen en kunnen, uit handen hebt gegeven aan de onderwijsverstrekkers. Niet alleen wordt het parlement gepasseerd – die discussie zullen we nog voeren, maar ik vind dat zeer zwaarwichtig –, maar ook de valideringscommissie wordt in dezen de facto deels gepasseerd. Het zijn de eindtermen zoals afgeklopt in de overkoepelende commissie die uiteindelijk ook naar het parlement zullen komen.

We weten allemaal dat de onderwijsverstrekkers, het katholiek onderwijs op kop, andere motieven hebben als het gaat over eindtermen. Kort samengevat wil het katholiek onderwijs zelf zoveel mogelijk zijn ding kunnen doen in de klas en wil het dat de overheid zich daar zo weinig mogelijk mee moeit. Voor mij is dit een fundamenteel debat over de rol van de overheid in het bepalen van hoe we de kwaliteit van onderwijs zullen garanderen en controleren.

Ik blijf elke stap in dit proces bijzonder problematisch vinden. Ik hoef u niet te duiden dat wat er aan het gebeuren is volledig haaks staat op mijn visie van wat eindtermen moeten zijn, waarbij een sterke overheid bepaalt waar de – en daarmee ben ik het eens – minimumdoelen worden gelegd voor alle leerlingen in Vlaanderen en de Nederlandstalige scholen in Brussel. Mijn visie daarop is dat de overheid, de vertegenwoordigers van de belastingbetalers, uiteindelijk bepalen waar de lat wordt gelegd. En wij zorgen er ook voor dat de eindtermen niet alleen haalbaar zijn – daarover ging de discussie de vorige keer – maar ook evalueerbaar, als we de kwaliteit echt willen garanderen. Dat is de rol van de valideringscommissie. Minister,

de valideringscommissie is uw bondgenoot in het bewaken van de kwaliteit, want zij hebben als taak om te bekijken of de eindtermen haalbaar en evalueerbaar zijn.

In die zin snap ik niet dat u daar zo licht over gaat. U zegt dat u hun werk apprecieert en dat geloof ik ook. Maar u hebt wel gecommuniceerd terwijl een heel pakket van de eindtermen nog niet door hen was gevalideerd. Uiteraard begrijp ik dat die mensen zich dan niet au sérieux genomen voelen.

Het is vooral de inhoud die mij interesseert. Een heel aantal eindtermen werd niet gevalideerd, daar komt het eigenlijk op neer. En het moet over de inhoud gaan. We gaan het debat ten gronde over de eindtermen natuurlijk niet op dit moment voeren, maar ik blijf horen dat het te vaag en te breed is. Ik geef u een voorbeeld: de praktijkgerichte richtingen, waarmee we allemaal inzitten, hebben een eindterm die stelt dat leerlingen machines moeten kunnen onderhouden. Het gaat dus zelfs niet meer over freesbanken en dergelijke, er staat gewoon dat ze machines moeten kunnen onderhouden. Sorry, maar dat is alles en niets. Hoe ga je er dan voor zorgen dat je op hoog niveau.... *(Opmerkingen van Kathleen Krekels)*

Nee, ik verwacht dat er dan toch minstens duiding wordt gegeven... *(Opmerkingen van Kathleen Krekels)*

Nee, maar toch onderdelen of zo. Anders kun je toch evengoed geen eindterm schrijven? *(Opmerkingen van Kathleen Krekels)*

Nee, ik vind dat een heel goed voorbeeld. Dat gaat voor mij over de kwaliteit van praktijkgericht onderwijs. Machines kunnen onderhouden, vind ik een dooddoener waarmee we geen enkele kwaliteit zullen garanderen.

Ik maak mij ook zorgen over de link met de centrale toetsen. Als het zo breed en vaag is, hoe ga je dan nog testen?

Ten slotte heb ik nog een vraag over de experts. U hebt het over een vervanging door drie nieuwe experts. Naar ik aanneem, zullen zij hun rol nog moeten spelen. Zullen zij de eindtermen die nog niet werden gevalideerd, zowel die van de basisvorming als van specifieke vakken, valideren? Is dat de bedoeling? Op basis waarvan werden zij uiteindelijk aangesteld? De experts die ontslag hebben genomen, hadden immers expertise op het vlak van evaluatie, onderwijskunde en ontwikkelingspsychologie. De nieuwe experts zijn respectievelijk historicus en lerarenopleider, emeritus professor Franse taalvaardigheid en doctor in de pedagogische wetenschappen. Op basis van welke criteria werden zij aangesteld in de commissie?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik sluit graag op deze interpellatie aan. Om te beginnen, mevrouw Goeman en Vooruit, we hebben blijkbaar een bondgenoot als het gaat over op welke manier de vrijheid van onderwijs gebruikt wordt. Ik herinner u eraan dat voor de herziening van de Grondwet, uw voormalige senator, de heer Anciaux, dat tegengehouden heeft.

Ten tweede kunnen we van alles zeggen en denken, maar de vorige eindtermen die ontwikkeld waren, zijn vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Dat is een feit waar we allemaal mee overweg moeten, ook de leden van de valideringscommissie. Ik wil dus weer blijven verwijzen naar die vernietigde eindtermen, maar het woord zegt het zelf: ze zijn vernietigd. We kunnen blijven zeggen dat we het zus of zo willen en dat we liever de vernietigde eindtermen hadden. Ook al willen we dat, ook al vinden we dat en ook al vinden we dat het parlement dat moet kunnen zeggen, als het Grondwettelijk Hof gezegd heeft dat het parlement dat niet kan zeggen, dan is het niet, helaas. Dus blijven terugverwijzen – en als ik tussen de

lijnen lees: ook bij de mensen van de valideringscommissie – naar het verleden, brengt de toekomst geen stap dicht.

Wij, vanuit de N-VA-fractie, kijken hier ook met een zekere pragmatiek naartoe: je hebt scholen en je hebt leerkrachten. En als de valideringscommissie zegt dat ze terug naar de oude eindtermen willen gaan, maar die zijn vernietigd, ze willen terug naar de oude eindtermen, maar ze zijn vernietigd: je kunt in die kring blijven draaien. Die leraar, die school zegt dat dat allemaal goed kan zijn, maar in september zitten er kinderen voor hen en moeten ze daar iets aan geven. Die realiteit is er.

Betreur ik dat die mensen opgestapt zijn? Ja. En heb ik respect voor het werk dat zij afgelegd hebben? Ja. Moeten eindtermen evalueerbaar zijn? Ja. Maar blijkbaar was het te gedetailleerd.

Wat betreft het voorbeeld dat u dan geeft over die machineonderdelen: dat wil dus zeggen dat we elke keer als er een machineonderdeel wijzigt, de eindtermen moeten aanpassen. Dat wil dan ook zeggen dat we de specifieke machineonderdelen, wat volgens mij specifieke eindtermen gaan zijn, allemaal kunnen opsommen en benoemen. Dan worden leerkrachten echt zot want dan gaan we om de twee, drie jaar andere eindtermen hebben. Want als een machine verandert: elektromechanica is één zaak, maar de ene keer werken die met koolstofborsteltjes, de andere keer gaan die weg en dan is dat magnetisch, een volgende keer is dat weer iets anders. Op een andere manier maakt men nog nieuwe klikcontacten. Dat is niet te volgen. Dat raad ik ten stelligste af.

Iets wat de minister zonet ook aangegeven heeft, is dat een aantal van die eindtermen overgaan naar de specifieke eindtermen en dus bijgevolg niet verloren zijn. Alleen, – en dat is toch een bekommernis die we hier allemaal hadden – als het pakket van de basis te groot en te zwaar is, zet dat druk op bso, tso en kso. Mensen, dat gebeurt er hier nu. En dat mensen van de valideringscommissie toch meer in die basisvorming wilden: dan zitten we hier opnieuw en hadden we een interpellatie rond de bso-, tso- en kso-scholen, die terecht zeiden dat ze daar nog stage en praktijk in moeten krijgen en genoeg kunstvakken. Die evenwichtsoefening heeft de minister, zoals hij terecht zegt, nu toch verdergezet. We moeten dit debat toch met enige nuance doen.

Mevrouw Goeman, als u dan zegt: "Wat weet een doctor in de pedagogische wetenschappen van evaluatie? Iemand in een lerarenopleiding, wat weet die van evaluatie?" (*Opmerkingen van Hannelore Goeman*)

Als u uitleg vraagt, dan wil dat zeggen dat u er niet van overtuigd bent, en anders moet u die vraag niet stellen. (*Opmerkingen van Hannelore Goeman*)

Mijn excuses dat ik misschien wat hard van stapel loop, maar ik heb er wel alle vertrouwen in dat een doctor in de pedagogische wetenschappen, een lerarenopleider en een prof rond evaluatie iets zinvol kunnen zeggen.

Minister, u hebt zonet verwezen naar de specifieke eindtermen. We hebben nu de algemene. Wat is het traject waar we momenteel op lopen voor die specifieke eindtermen? In elk geval: doe verder in het belang van onze leerlingen en onze leerkrachten.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's, uiteraard hadden we hier ook een vraag over ingediend, maar mevrouw Goeman heeft dat een beetje doorkruist met haar interpellatie. Maar het was ons niet ontgaan, en we vonden het ongelooflijk frappant dat er na een soort van informeel overleg waarbij er een persconferentie

volgde en er werd bekend gemaakt dat er een akkoord was, zonder dat dat – want we hadden dat toen al aangegeven – in het parlement was gepasseerd, de minister plots de vlucht vooruit nam en eindtermen presenteerde, en dat er dan een dag later vier experts van een valideringscommissie zeggen dat er helemaal geen akkoord is en dat ze dit niet goed genoeg vinden en dat ze eigenlijk niet staan achter wat er nu gepresenteerd wordt, en dat ze zelfs hun ontslag geven in die commissie.

Dat is uiteraard geen fait divers, dat toont aan dat er problemen waren, niet alleen met de eindtermen – de richtingspecifieke eindtermen die er nog niet zijn en waar we nog op wachten – maar ook met de eindtermen van de basisvorming. Met een groot deel van die eindtermen zijn die experts het ook niet eens. De minister zegt dan dat het geen probleem is en dat ze die vier experts gewoon hebben vervangen door drie andere, en dat ze wel met iets nieuws zullen komen.

Daarmee is het probleem natuurlijk niet opgelost en ik weet niet waar die drie andere experts zich toe verbonden hebben, en of die het plots eens zullen zijn met die eindtermen die er nu zijn. Ik had ook heel graag geweten hoe die zijn gekozen en wie dat zijn, minister, want ik vind dat een heel speciale manier om een probleem op te lossen, om gewoon drie nieuwe experts in te zetten die misschien wel akkoord zijn met jullie akkoord en te denken dat het probleem met het onderwijs daarmee is opgelost. Dat is eigenaardig.

Mijn bijkomende vraag focust zich vooral op de timing natuurlijk, minister. We hebben eindtermen basisvorming waar er toch nog onenigheid over is. Nu, ik neem aan dat scholen daarmee aan de slag zullen gaan, maar dat is problematisch. Wanneer gaan die dan naar het parlement komen? Want vergeet niet dat er nog wel een parlementair proces is om te doorlopen. Ik zou niet willen dat we volledig buitenspel worden gezet. Het was al erg genoeg.

Ten tweede zouden die richtingspecifieke eindtermen in mei klaar zijn. Hoe zit het met die timing? Want uiteraard is het ook heel belangrijk dat het onderwijs zicht heeft op die richtingspecifieke doelen in voorbereiding van het komend schooljaar. Is die datum in mei die u had vooropgesteld, nog steeds haalbaar? Wanneer mogen we die verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel om dit thema ook aan te kaarten, het is belangrijk. Maar de indiener van de interpellatie en ik hebben niet altijd dezelfde visie, dat weet u. Ik wil toch een aantal zaken aanbrengen, collega's, en dan verwijs ik graag naar het kaderdecreet over de onderwijsdoelen waar het eigenlijk allemaal fundamenteel, decretaal is verankerd.

Het is goed om daarnaar te verwijzen, denk ik, om te kijken naar wat daar staat, en ik citeer graag. Dit is het luikje over het secundair onderwijs: "Het evalueerbaar formuleren van eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, ontwikkelingsdoelen en specifieke eindtermen doet geen afbreuk aan de autonomie van klassenraden om te oordelen of een leerling geslaagd is of niet." En dan: "Het is geenszins de bedoeling dat evalueerbaar geformuleerde eindtermen zouden leiden tot centrale toetsing van leerlingen." Dit staat in het decreet dat de basis vormt voor de vorming van de eindtermen.

Als we het dan over evalueerbaarheid hebben, dan denk ik dat het goed geformuleerd staat in het kaderdecreet, en het gaat heel vaak over een individuele invulling van verschillende personen die ermee bezig zijn. Evalueerbaarheid – wat onze fractie betreft – houdt in dat een minimumdoel aangeeft wat van leerlingen mag worden verwacht, wat professionele leraren en de school als primaire gebruiker van die minimumdoelen toelaat om dat in een schoolcontext op een

gelijkwaardige manier vast te stellen, zonder inbreuk te doen aan die pedagogische en didactische vrijheid.

Als we het hebben over eindtermen dan zijn dat minimumdoelen, en wat ons betreft is het altijd de bedoeling geweest om eindtermen te hebben die beperkt zijn in aantal, die borg staan voor pariteit, die voldoende ruimte laten om onze leerlingen effectief te vormen tot sterke personen, om minder planlast te creëren, en om het grote eigenaarschap te creëren tussen wie er voor de klas staat en wie leert. Maar vooral ook dat die eindtermen haalbaar zijn en dat ze realiseren wat ze beloven te realiseren, en dan verwijs ik graag naar de opmerking die al werd gemaakt. Het is niet zo dat als er zaken geschrapt of weggegomd zijn dat ze definitief zijn verdwenen, integendeel, ze worden doorgeschoven naar de specifieke eindtermen en zo gaan we in op wat veel scholen en leerkrachten in de bso-, tso, en kso-richtingen aan ons hebben gevraagd. We waren het er allemaal over eens dat daar werk van moest worden gemaakt.

Er is geremedieerd, er is een overkoepelende commissie georganiseerd, er zijn voorafgaandelijke gesprekken geweest waar afspraken zijn gemaakt om op een pragmatische manier te zoeken, zodat we onze scholen niet in de kou laten staan, zodat we onze leerkrachten niet blind laten varen.

Als we het dan hebben over de rol van de overheid in onderwijs, helaas staan we daar diametraal tegenover elkaar, collega Goeman. U was niet mee naar Estland, maar daar hebben we heel vaak gehoord dat scholen en leerkrachten zeer autonoom kunnen werken. *(Opmerkingen van Hannelore Goeman)*

Ik stel vast in uw tussenkomst dat er op de een of andere manier toch weinig vertrouwen is in wie dan voor de klas moet staan, wie het moet uitvoeren, en dat is net de manier waarop we het leraarschap weer aantrekkelijk kunnen maken. Als we afvinkers maken van onze leerkrachten, als we dat eigenaarschap van onze leerkrachten van dat vak, van dat lesgeven, van voor de klas staan, afnemen, dan kan ik u op een blaadje voorspellen dat er steeds minder mensen voor het onderwijs zullen kiezen. Als uw voorzitter het heeft over de planlast verminderen en het niet betuttelen van leerkrachten, dan denk ik dat dat eigenlijk niet klopt met wat u hier stelt. Dus ik wou dat toch even aanbrengen.

Maar mijn vraag, minister, is hoe de timing zit. Ik herhaal graag de vraag van de collega's over hoe het zit met de timing, want het schooljaar vordert en 1 september komt met rasse schreden dichterbij. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u wel, collega's, voor de opmerkingen. Het is nuttig om dat te bekijken.

Het is natuurlijk allemaal niet zo gemakkelijk. We hebben dat proces zien opstarten, het heeft jaren geduurd. Men heeft de zaken opeengestapeld. Ik heb de kritiek ook geformuleerd dat we het te veel vonden en te gedetailleerd, waarop die dan vernietigd zijn.

Daarna hebt u de keuze gemaakt dat we niet zouden wachten tot de volgende legislatuur. Ik begrijp die keuze wel, maar dat betekent natuurlijk ook dat we heel erg snel te werk moesten gaan en tegen de klok moesten snoeien en vereenvoudigen. Er is zeker goed werk geleverd en die mensen hebben volgens mij heel hard hun best gedaan, maar het is ook onvolmaakt. Dat er bovendien spanningen geweest zijn, verbaast mij niet, als je heel snel moet rechtekken wat er is misgelopen.

Wij kregen dat onder ogen op die informele vergadering. Het eerste voorbeeld vond ik al frappant. Het ging dan om Nederlands. Er waren heel wat dingen verschoven

en alles was vager geworden. Je kunt daar dan over discussiëren: u zegt dat alles nog helder genoeg is en niet te vaag of te breed, een aantal experts zeggen het omgekeerde. De waarheid zal waarschijnlijk ergens in het midden liggen.

Hoe dan ook, eindtermen of minimumdoelen moeten eenduidig te interpreteren zijn en dat lijkt me toch een stukje minder het geval. Dat betekent dat scholen en vooral koepels meer vrijheid zullen hebben om daar in de leerplannen iets van te maken, wat misschien inhoudelijk niet helemaal gaat stroken met de bedoeling van de eindtermen in kwestie. Daarnaast wil ik gerust vertrouwen geven aan leerkrachten en scholen, maar de onderwijsinspectie heeft al vaker de kritiek gegeven dat leerkrachten soms niet toetsen wat er volgens de eindtermen getoetst moet worden. Als alles vager wordt, is het voor de onderwijsinspectie ook moeilijker om door te lichten. Dat zijn drie risico's die mogelijk een nadelig effect zullen hebben op de onderwijskwaliteit.

Hebt u daar dan geen oren naar, naar die mogelijke risico's? Gaat u dan achteraf bijsturen? Ik neem aan dat het te kort dag is geweest en dat men misschien wel tot andere conclusies gaat komen, nadat men er een jaar mee gewerkt heeft.

Wat betreft die eindtermen basisvorming die nog niet gevalideerd zijn: hoe zit het daarmee? Is dat dan conform de decretale bepaling van wat een eindterm zou moeten zijn?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dat het parlement en de valideringscommissie gepasseerd zijn, dat zijn nogal krasse bewoordingen. Vanzelfsprekend wordt het parlement niet gepasseerd, integendeel zelfs, want ik heb tussentijds een informeel overleg georganiseerd – al wil ik daar geen overmatig belang aan hechten – en het parlement heeft vanzelfsprekend altijd het laatste woord. Dat was in alle vorige procedures zo en dat zal nu niet anders zijn. Ik respecteer ook uitermate de rol van de valideringscommissie, niet alleen in woorden, maar ook in daden.

De discussie is natuurlijk ook heel complex. U verwijst naar een van de minimumdoelen met betrekking tot het gebruik van machines. Als het gaat om een arbeidsmarktfinaliteit, bij praktijkvakken, zitten de minimumdoelen vervat in de beroepskwalificaties. Specifieke minimumdoelen, daarvoor dienen die beroepskwalificaties. Dat is geen voorwerp van discussie in het kader van de minimumdoelen, want die kwalificaties liggen vast. Waar u dus naar verwijst, die dubbele finaliteit en zeker ook de arbeidsmarktfinaliteit, die praktijkgerichte minimumdoelen, die worden bij uitstek en heel specifiek geregeld in de beroepskwalificaties. Met welke machines men moet kunnen werken, dat wordt daarmee geregeld, in samenspraak met de sector. Dat is een apart traject, dat al gereden is. En dat is goed, want dat verlicht ons werk enigszins.

Om u een voorbeeld te geven van discussies die wij gevoerd hebben: soms deden we dat heel specifiek ten aanzien van één eindterm of minimumdoel, soms deden we dat heel generiek. De valideringscommissie heeft regelmatig generieke opmerkingen geformuleerd, die dus van toepassing waren op heel veel minimumdoelen in kwestie. Een concreet voorbeeld daarvan is de discussie die gevoerd werd over de 'zoals'-constructies. U denkt misschien, wat is dat nu? Wel, heel concreet, in de formulering van sommige eindtermen die ondertussen vernietigd zijn, werd er geïndiceerd dat leerlingen moeten kunnen omgaan met machines, zoals met een freesmachine. Maar dat gaf aanleiding tot onduidelijkheid, ook al was het de bedoeling om duidelijker te zijn. Waarom? Omdat men dacht: dat is het, en meer niet. Die discussie hebben we opgelost door in de toelichting te verwijzen, door te zeggen "bij wijze van voorbeeld, wil dit zeggen...", om dit duidelijker te maken voor leerkrachten, bevattelijker te maken wat we daarmee bedoelen. Maar daarom hebben we dat onderscheid goed gemaakt, namelijk dat niet verabsoluteren of

beperken, dat niet te limiteren tot de 'zoals'-voorbeelden die worden gegeven in de eindtermen zelf. We hebben afgesproken dat we dat, ten bate van de duidelijkheid en de concreetheid, en in strijd tegen de vaagheid en onduidelijkheid, formuleren in de toelichting.

En dan hebben we ook bijvoorbeeld de discussie gevoerd over wat dan de waarde is van die toelichting. Daarbij heb ik erop gewezen dat dat ook een rechtsbron is, en dus wel van belang is, en dat we dat ook meenemen in onze communicatie via bijvoorbeeld de website. We weten dat in geval van enige twijfel, de leerkrachten zich ook altijd daartoe zullen richten. We hebben het dus pragmatisch bekeken en getracht op te lossen.

Wat betreft de nieuwe samenstelling van de valideringscommissie: dat heb ik gevraagd aan de voorzitter van de valideringscommissie, die ons volledige vertrouwen geniet en volgens mij ook bewezen heeft dat hij dat uitermate verdiend heeft op grond van de werkzaamheden van het afgelopen jaar. Hij heeft een voorstel gedaan. Hij heeft drie experten voorgedragen, waarbij het uitgangspunt was dat dezelfde expertise aanwezig zou zijn die voorafgaand aanwezig was. Het gaat dan over experten van de universiteiten op het vlak van onderwijskunde, ontwikkelingspsychologie, en op het vlak van taal. En ik denk dat de betrokkenen daaraan beantwoorden. Het gaat over experten Wouter Smets, Ingeborg Placklé en Alex Vanneste, van de Karel de Grote Hogeschool, de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en de Universiteit Antwerpen. Ook daar houden we dus rekening met het gepondereerd aanwezig zijn van de diverse instellingen. En vervolgens is dat voorstel dat ik gewoon heb aangenomen, voorgelegd aan de regering, en dat is goedgekeurd. Zo is dat dus gegaan, in alle openheid en eerlijkheid.

Wat is nu het verdere traject? De valideringscommissie is bezig met de tussentijdse validering van de specifieke minimumdoelen aangaande de diverse wetenschapsdomeinen. Ik denk dat er zo ondertussen al een tiental gevalideerd zijn, maar er zijn er nog anderen waarbij het een work in progress is. En hoe gaat dat, welke procedure heb ik afgesproken met alle betrokken partners? Er komt een voorstel van de overkoepelende ontwikkelcommissie. Dat gaat naar de valideringscommissie, die er feedback op geeft. Dat gaat vervolgens naar de overkoepelende ontwikkelcommissie, maar op mijn expliciete vraag ook terug naar de ontwikkelcommissies. Dat was ook een discussie, omdat dat de procedure natuurlijk een beetje verlengt in de tijd. Maar ik vind dat we niet kunnen maken dat de mensen van de ontwikkelcommissie, die ook heel veel tijd en energie hebben gestoken in het ontwikkelen van die minimumdoelen, niet op de hoogte worden gesteld en betrokken worden bij de feedback van de valideringscommissie en het antwoord daarop van de overkoepelende ontwikkelcommissie. Zorgen voor voldoende draagkracht en betrokkenheid, zorgt ook voor een iets langere procedure. Daarover ging de discussie. We hebben die afweging gemaakt, maar ik denk dat die betrokkenheid ook wel essentieel is. En dan kom je uiteindelijk ook bij een finale validering door de valideringscommissies.

Wat de timing betreft, is het zo dat de onderwijsverstrekkers aandrongen op snelle communicatie in mei richting de scholen, opnieuw onder voorbehoud van goedkeuring door het Vlaams Parlement. Dat is een scherpe timing, maar ik zal al het mogelijke doen om die timing effectief te halen. Maar zoals gezegd, met respect voor de betrokkenheid van de diverse partners in heel het ontwikkelingsproces. En vanzelfsprekend met de ambitie om die minimumdoelen duidelijk en op een hoog ambitieniveau te formuleren.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik heb nog enkele bedenkingen. U zegt dat u hier pragmatisch mee om wilt gaan en wij horen natuurlijk ook de echo's van het

terrein. Uiteraard willen leerkrachten nu ook heel snel weten waarmee ze aan de slag moeten, omdat ze er in september mee moeten beginnen. Maar er zijn natuurlijk ook wel regels in een democratie die gevolgd moeten worden. Er is zoiets als het kaderdecreet, daarin wordt niet verwezen naar een overkoepelende commissie, en daarin bestaat dat zelfs niet, maar daar wordt wel verwezen naar een valideringscommissie, en die heeft een deel van de eindtermen die nu al gecommuniceerd zijn, gewoon niet gevalideerd. Er is een parlement dat de eindtermen moet goedkeuren en er is eigenlijk al gecommuniceerd naar het veld over de eindtermen, terwijl er hier nog niets is afgeklopt. Ik heb het daar moeilijk mee.

Het belangrijkste voor mij is dat pragmatiek niet ten koste mag gaan van inhoud. Volgens mij ligt daar de focus van dit debat. Ik wil rekening houden met uitlatingen van mensen zoals Jan Vanhoof, die letterlijk zegt dat hij het gevoel heeft dat door de massale schrappingen, de kwaliteit van de minimumdoelen niet hoger is dan in het verleden. Voor ons is het belangrijk dat er heldere, ambitieuze en evalueerbare eindtermen op tafel komen.

De essentie is dat wij vinden dat iedereen gewoon zijn rol moet spelen in dit proces, en mevrouw Vandromme, ik denk inderdaad dat we het niet eens zijn over wat die rol is. Voor ons is het heel duidelijk: de overheid bepaalt inderdaad wat die minimumdoelen zijn, punt aan de lijn. Wij, als volksvertegenwoordigers, moeten dat goedkeuren en dan zijn het inderdaad de leerkrachten die, binnen dat kader van minimumdoelen, alle pedagogische vrijheid hebben om zelf te kijken hoe ze daar willen geraken. Ik pik het niet dat u mij woorden in de mond legt, alsof ik wantrouwen zou hebben in leerkrachten. Dat is niet zo, er is gewoon een deal. De overheid financiert, bepaalt de minimumdoelen en voor de rest hebben scholen en leerkrachten alle vrijheid om daarmee aan de slag te gaan. Dat is ons model.

Laat ons dan wel wezen dat het de scholen en leerkrachten zijn, en niet de koepels. Want veel frustratie van leerkrachten, zit ook in de leerplannen. Dat wordt ook allemaal heel snel door elkaar gehaald. Ik ben er heel zeker van dat veel leerkrachten als ze deze discussie voeren, ook met hun ogen rollen. Want het enige dat ze vragen, is dat er heldere eindtermen zijn, dat dat kader duidelijk is en dat ze daarmee aan de slag kunnen. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we dus in dit parlement heel snel de discussie over de eigenlijke inhoud van die eindtermen kunnen voeren zoals het hoort.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toenemende zorgvragen in het volwassenenonderwijs

– 2190 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de toenemende zorgbehoeften van cursisten in het volwassenenonderwijs

– 2194 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zorgbehoeften van cursisten in het volwassenenonderwijs

– 2210 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het advies van de Vlaamse Onderwijsraad naar aanleiding van de stijgende zorgbehoeften van cursisten in het volwassenenonderwijs

– 2302 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Jan Laeremans

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Aangezien heel wat collega's hierover een vraag hebben, zal ik mijn inleiding kort houden. Ik neem aan dat alle inleidingen samen het volledige beeld zullen schetsen.

De aanleiding voor deze vraag over de toenemende zorgvragen is een bevraging vanuit de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) over de zorgnoden in het volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie (CBE).

Uit die bevraging bleek dat die zorgvragen een grote invloed hebben op het leertraject en de ondersteuningsnoden van de cursisten. We zien in de centra namelijk een stijging van het aantal jongeren dat zich inschrijft voor de algemene aanvullende vorming in het secundair volwassenenonderwijs. Dat heeft natuurlijk een impact op de zorgvragen die daarbij komen kijken. Het publiek dat zich inschrijft, verandert fundamenteel. Het zijn jongeren die eerder aansluiten bij het reguliere onderwijs en dus ook soortgelijke zorgvragen hebben. Dat stelt onze centra voor volwassenenonderwijs toch wel voor wat uitdagingen. Zij kunnen immers geen beroep doen op vaste medewerkers voor een bepaald ambt van zorg of cursistenbegeleiding. Ze moeten hiervoor lerarenuren inschakelen, middelen die vervolgens niet kunnen worden ingezet voor de klas.

De Vlor vraagt in zijn advies dan ook om ruimte en middelen te voorzien voor een structureel zorgbeleid in het volwassenenonderwijs.

Minister, wat is uw reactie op het signaal dat de zorgvragen en de nood aan cursistenbegeleiding in het volwassenenonderwijs substantieel zijn en de laatste jaren verder zijn toegenomen?

Volstaat de huidige financiering van het volwassenenonderwijs volgens u nog om de steeds kwetsbaarder wordende profielen van cursisten kwaliteitsvol te kunnen begeleiden?

Op welke manier zult u tegemoetkomen aan de vraag van de centra om meer ruimte en middelen te kunnen voorzien voor een structureel zorgbeleid, zonder dat dit ten koste gaat van de leraarsuren?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Ik heb een gelijkaardige vraag over de resultaten van de bevraging van de Vlor bij het volwassenenonderwijs. Daaruit blijkt dat steeds meer mensen die bij de centra voor volwassenenonderwijs (CVO) en de centra voor basiseducatie aansluiten hoge zorgnoden hebben. Het gaat over een heel diverse groep. De instroom van cursisten met hogere zorgnoden is significant gestegen. Uit de cijfers blijkt dat 42 procent van de centra cursisten al eens het advies geven om niet te starten omdat hun draagkracht te beperkt is en dat er te weinig zorg en begeleidingsmogelijkheden vanuit het centrum mogelijk zijn om die mensen te begeleiden.

Hoewel het volwassenenonderwijs de expliciete opdracht heeft om cursisten te begeleiden, is daar eigenlijk geen wettelijk zorgkader voor. De centra moeten dus zelf bepalen hoe ze tegemoetkomen aan die zorgnoden en of ze die extra begeleiding zelf organiseren dan wel op zoek gaan naar externe ondersteuning. Bovendien moeten ze dit met eigen middelen bekostigen. Er is geen ambt voorzien voor zorgcoördinatoren en begeleiders waardoor leraarsuren moeten worden ingezet.

Minister, erkent u dat CVO's en CBE's het steeds moeilijker krijgen om tegemoet te komen aan de hoge zorgnoden van hun cursisten?

Ging u hierover in gesprek met de sector? Of plant u hierover binnenkort overleg?

Hoe staat u tegenover de voorstellen die de Vlor formuleert omtrent een structureel zorgbeleid in het volwassenenonderwijs?

Hoe zult u verder werk maken van meer inclusie in het volwassenenonderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Voorzitter, ik heb een gelijkaardige vraag. Om de vragen naar zorg en begeleiding in het volwassenenonderwijs in kaart te brengen, organiseerde de Vlor een bevraging van de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. 28 centra vulden de bevraging in.

Om te kunnen inspelen op de zorgnoden startten verschillende centra tijdelijke projecten op. 77 procent van de respondenten geeft aan dat hun centrum zelf al een of meerdere projecten heeft lopen rond zorg en cursistenbegeleiding. 40 procent van die projecten is opgestart als onderdeel van de Edusprong. 35 procent van de projecten is gefinancierd met middelen van het Europees Sociaal Fonds.

Slechts vier CVO's vulden de vraag over het aandeel cursisten met een extra zorgnood in. Volgens deze karige gegevens stijgt hun aantal wel van 2,3 procent in het schooljaar 2019-2020 naar 5,16 procent in 2022-2023. De Vlor formuleert nu een aantal aanbevelingen voor een structureel zorgbeleid om het volwassenenonderwijs te versterken en te ondersteunen opdat centra de nodige zorg en begeleiding kunnen bieden aan alle huidige en toekomstige cursisten.

In het regeerakkoord is opgenomen dat het decreet betreffende het volwassenenonderwijs zal worden geëvalueerd. Tijdens de commissievergadering van 12 januari gaf u als antwoord op mijn vraag aan dat u de monitor langer wilt laten lopen en een kwalitatieve bevraging wilt organiseren bij de centra. Daarvoor zult u een opdracht in de markt zetten.

Minister, hebt u kennisgenomen van de bevraging van de Vlor? Wat is uw reactie hierop?

Gaat u mee in de conclusie dat er momenteel te weinig aandacht en middelen naar de zorgnoden in het volwassenenonderwijs gaan en, zo ja, hoe zult u uw beleid hieraan aanpassen?

Werd er al een opdracht in de markt gezet wat betreft de bevraging van de centra? Wanneer mogen we deze resultaten verwachten?

Ik dank u alvast voor uw antwoorden.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Zoals gezegd, publiceerde de Vlor eind maart een advies op eigen initiatief omtrent zorg en cursistenbegeleiding in het volwassenenonderwijs. De instroom in het volwassenenonderwijs is erg divers en vanuit het veld klinkt al enige tijd dat de instroom van kansengroepen met een hoge ondersteuningsbehoefte significant is gestegen. De centra staan ook voor enkele grote maatschappelijke uitdagingen. Ten eerste zijn er heel wat geletterdheidsnoden onder de volwassen bevolking, noden die naar verwachting enkel zullen stijgen. Ten tweede heeft het volwassenenonderwijs een steeds grotere rol in het kader van tweedekansonderwijs.

Om de zorgnoden in kaart te brengen organiseerde de Vlor een bevraging bij de CVO's en CBE's. Deze gaven enkele duidelijke tendensen weer. Zo is er een duidelijke stijging van kortgeschoolden, jongeren en buitenlandse cursisten. 77 procent van de centra werkt zelf op projectmatige basis aan een vorm van zorg aan cursistenbegeleiding, een deel put hiervoor uit Edusprongmiddelen, maar een structurele werking ontbreekt. 96 procent van de centra ziet een significante tot zeer grote nood aan meer professionalisering rond zorg en cursistenbegeleiding. 75 procent van de centra werkt samen met externe partners, maar dat verloopt erg versnipperd. Ten slotte heeft 42 procent van de centra al cursisten het advies gegeven om niet te starten met een opleiding, omdat de draagkracht van het centrum niet volstaat voor de zorgvraag van de cursist.

De overheid voorziet blijkbaar onvoldoende middelen om volwassen cursisten met bepaalde zorgnoden te kunnen ondersteunen. Het volwassenenonderwijs speelt ook geen enkele rol in het Leersteundecreet, terwijl men in heel wat centra, zeker met betrekking tot het tweedekansonderwijs, werkt met gelijkaardige zorgnoodlerenden als in de hogere graden van het secundair onderwijs. Ook moet het volwassenenonderwijs voldoen aan dezelfde kwaliteitsvereisten als het secundair onderwijs, dus ook aan deze rond leerlingenbegeleiding, maar hier ontbreekt een structurele ondersteuning om die opdracht aan te pakken. De Vlor formuleerde daarom twaalf voorstellen voor een structureel zorgbeleid in het volwassenenonderwijs.

Minister, hoe evalueert u de bevindingen uit de bevraging en de beleidsvoorstellen uit dit Vloradvies?

Hebt u naar aanleiding van dit advies al overleg gepleegd met vertegenwoordigers van de sector? Indien ja, wat zijn de conclusies daarvan?

Hoe zult u ervoor zorgen dat CVO's en CBE's beter gewapend zijn om cursisten met hoge zorgnoden een gepaste begeleiding te kunnen geven? Welke van de voorgestelde pistes neemt u al dan niet mee in uw beleid?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het volwassenenonderwijs speelt natuurlijk een belangrijke rol in het opleidingslandschap voor volwassenen en levenslang leren, zeker wat betreft het tweedekansonderwijs en andere beroepskwalificerende trajecten. Het is dus goed dat dit topic leeft, want dat betekent dat het volwassenenonderwijs effectief mee inzet op het verlagen van de drempels naar levenslang leren en de toegang tot het aanbod.

De stijging van het aantal jongeren in het volwassenenonderwijs in het kader van tweedekansonderwijs is geen toeval. Deze jongeren volgen vaak een opleiding als onderdeel van een breder traject dat opgevolgd wordt via VDAB of het OCMW. In een dergelijk traject is er niet alleen aandacht voor competentieversterking, het luik waarvoor de CVO's en CBE instaan, maar ook voor het welzijnsaspect.

Het volwassenenonderwijs staat natuurlijk in de eerste plaats in voor het geven van een kwalitatieve opleiding. Wanneer een cursist niet klaar is voor leren of te veel drempels ervaart, zijn er de trajectbegeleiders bij VDAB, als het over uitke­ringsgerechtigde werklozen of jongeren in de beroepsinschakelingstijd gaat, of bij het OCMW als het over leefloongerechtigden gaat.

Uiteraard is het belangrijk dat de opleidingen in ons volwassenenonderwijs maximaal toegankelijk en inclusief zijn. Daarom zorgen de pedagogische begeleidings­diensten op dat vlak voor ondersteuning, net zoals in het leerplichtonderwijs trouwens, en staan zij de centra bij in het uitdenken en uitwerken van een kader op het vlak van de redelijke aanpassingen. De pedagogische begeleidingsdiensten hebben op dat vlak natuurlijk ook hun expertise en hun ervaring als het gaat over de toepassing daarvan in het leerplichtonderwijs.

Wij gaan aan de slag met de bevindingen en de aanbevelingen die werden gefor­muleerd door de Vlor. Het is mijn intentie om levenslang leren continu te stimuleren. Dat is ook de hoofddoelstelling van ons relanceplan Edusprong. We hebben maar liefst 60 miljoen euro uitgetrokken om het volwassenenonderwijs te versterken, met een sterke focus op kwetsbare groepen. Heel doelbewust hebben we die focus naar voren geschoven. Via het regelluw kader hebben we voorzien in een uitbreiding van open modules en de mogelijkheid van gelijktijdig geïntegreerde trajecten. Via open modules kan de opleiding ook veel beter afgestemd worden op maat van het betrokken individu. Ondertussen heb ik mijn administratie ook de opdracht gegeven om dat regelluw kader en het gebruik daarvan in de praktijk grondig te evalueren. Op grond daarvan gaan we beslissen welke maatregelen we structureel gaan verankeren. Zo zorgen we ervoor dat we de goede praktijken die zich hebben gemanifesteerd via die financiële injectie en via die trajecten, een wettelijke grondslag kunnen geven en ook kunnen verspreiden.

Het advies pleit ook voor een optimalisatie van de cursistenadministratie. We trekken daarvoor 1,2 miljoen uit, zodat de centra hun cursistenadministratie kunnen verbeteren. Ze kunnen die middelen ook besteden aan de ontwikkeling van een gestandaardiseerd cursistenvolgsysteem.

Als het gaat over de aanbevelingen rond een betere informatiedoorstroming en vereenvoudiging van de complexiteit van de vrijstellingscategorieën, kan ik mee­geven dat het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalifi­caties en Studietoelagen (AHOVOKS) de centra daarbij ondersteunt door te zorgen voor een uitwisseling van data met VDAB. AHOVOKS heeft regelmatig overleg met de sector om desgevallend bijkomende vragen of noden te kunnen capteren en vertalen.

Het advies geeft verder ook aan dat het volwassenenonderwijs soms nog weleens onbekend is bij potentiële cursisten, doorverwijzers, maar zelfs ook bij het secun­dair onderwijs. Dat is bevestigd in de regioscan die we hebben laten doorvoeren. We zijn ons daarvan bewust en net daarom hebben we enkele initiatieven genomen

zoals de projecten rond leerloopbaanbegeleiding, de ontwikkeling van het opleidingskompas en de communicatiecampagne die we op poten hebben gezet en die begin juni zal worden gelanceerd.

Er wordt in het advies ook gepleit voor een nieuw ambt van zorgcoördinator voor cursistenbegeleiding. Cursisten zonder diploma secundair onderwijs wegen zwaarder door in de berekening van de omkadering van de centra – veel zwaarder, dat is een verschil van factor 2,5. Er is dus meer omkadering voorzien voor cursisten die meer ondersteuning nodig zullen hebben. Ook in Ligo en het aloude CBE worden bepaalde opleidingen, zoals alfabetering, zwaarder gewogen. De centra kunnen die middelen vrij inzetten, we gaan daar niet kleuren, want dan zit je natuurlijk met een inperking; dat is inderdaad een kwestie van vertrouwen. Ze kunnen die extra middelen daarvoor inzetten naar eigen keuze en zorgen voor meer ondersteuning voor de betrokken categorieën.

Tot slot vraagt de Vlor ook om de financiering van het volwassenenonderwijs 'in global' te evalueren. U weet dat mijn administratie dat nieuwe financieringssysteem al sinds 2019 monitort met het oog op de evaluatie, maar die cijferreeks is natuurlijk compleet vertekend door corona, wat betreft het aantal deelnemers. Gelet op de late datum van inwerkingtreding, willen we dat laten doorlopen. Ik heb dat ook aangekondigd in het kader van de beleids- en begrotingstoelichting. Er zal absoluut een kwalitatieve evaluatie uitgevoerd worden van het financieringssysteem, in nauwe dialoog met de centra zelf trouwens. Ik ga daarvoor ook een gunningsprocedure starten.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, ik hoop dat u mij niet te kwader trouw duidt, maar ik zal niet kunnen blijven voor uw volledig antwoord. Ik schipper vandaag wat tussen commissies, dus mijn excuses.

Minister, ik dank u voor uw antwoord. U haalt een reeks elementen aan die toch belangrijk zijn voor het volwassenenonderwijs, ten eerste wat betreft het regelluw kader dat tijdens corona uitgerold werd. Het is een goede zaak – en ik hoor ook de signalen vanuit het veld – dat daar toch een grondige evaluatie gemaakt wordt van welke lessen nu geleerd zijn uit dat regelluw kader. Het is goed dat er een grondige evaluatie komt, maar ik doe toch een oproep om wat vaart te maken met die evaluatie want de centra popelen vol ongeduld om te weten wat de toekomst brengt en dat kunt u zich voorstellen. Het is een evenwicht tussen grondig evalueren en natuurlijk tijdig duidelijkheid geven.

Een tweede element is de weging die u terecht aanhaalt. Natuurlijk, de weging van de cursisten en de bijkomende noden die ze hebben, heeft een impact op de noden die er zijn qua lesgeven, zodat de lesgevers voldoende tijd hebben voor cursisten die meer tijd vragen en dat klasgroepen beheersbaar blijven. Er is natuurlijk een bijkomend element: er zijn ook echte zorgvragen waar de docenten niet altijd voor uitgerust zijn. Vandaag weegt dat toch bij de CVO's op de lerarenuren. Daar moeten we echt kijken hoe we dat kunnen aanpakken.

Dat brengt ons natuurlijk bij het essentiële vraagstuk, dat er door de hervorming bij de CVO's – die tot een rationalisering qua structuren geleid heeft – vandaag grotere spelers zijn. Een CVO dat ik bezocht, zei dat ze eigenlijk qua structuur meer een hogeschool zijn, waar ze vroeger een school voor leerplichtonderwijs waren. Ze hebben heel veel verschillende campussen. Ze hebben vandaag niet de structuur van een hogeschool met ruimte voor een campusdirecteur en een middenkader. Er moet geen overaanbod van middenkaders zijn, maar vandaag is het voor hen een beetje alles of niets.

In de analyse die u maakt van de hervorming is het belangrijk om te kijken wat het beleidsvoerend vermogen is dat onze CVO's nodig hebben: wat zijn de minieme zaken die wij moeten bieden, waar ze zelf keuzes kunnen maken om dingen toe te voegen, zonder – ik zeg het opnieuw – dat dat per se ten koste hoeft te gaan van de lestijden. De essentiële oplossing voor deze vraag is ook de grondige evaluatie van de hervorming die gebeurd is en hoe we een structuur creëren op CVO-niveau die voldoende slagkrachtig is zonder dat het invreet op de lestijden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Er werd beloofd dat deze legislatuur de legislatuur van het levenslang leren zou worden. Deze vragen kaderen ook in de zorg die we allen hebben voor iedereen die met een leernood of een leergoesting zit of de nood om een diploma te behalen.

U weet dat ik al een aantal keren tussengekomen ben vanuit de bezorgdheid die er leeft binnen de Leerwinkels. Ik ben ook bij hen te rade gegaan hoe ze kijken naar het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en het onderzoek. Ze geven aan dat de doelgroep die ze bereiken inderdaad meer divers wordt en dat is goed, maar ook diverser qua problematieken die de mensen in hun rugzakken hebben.

Zoals u ook aanhaalde, zijn er al heel wat begeleidingsdiensten rond een cursist of een potentiële cursist. Ik denk aan VDAB, het Gespecialiseerd Team Bemiddeling (GTB), de Werkplekarchitect, het centrum algemeen welzijnswerk (CAW), het OCMW. Volgens de mensen van de Leerwinkels – en ik volg hen daarin wel – is het vooral nodig dat we meer gaan samenwerken om die mensen te ondersteunen.

Zo is er een project in West-Vlaanderen, het ESF-project (Europees Sociaal Fonds) BIKO. Daar begeleidt men in een partnerschap kwetsbare cursisten binnen de opleiding begeleider in de kinderopvang. Wat men daar als zeer positief punt naar voren schuift, is het experiment met de rol van een single point of contact (SPOC) dat het overzicht kan bewaren tussen de verschillende organisaties en dat een rol kan spelen in het traject van de cursisten. Als we dan 'the lessons learned' in dat project bekijken, dan zegt men dat er eigenlijk geen enkele organisatie is die de ruimte of het mandaat heeft om die rol van dat single point of contact op te nemen. Elke organisatie heeft zijn eigen doelstelling binnen het traject, ook de CVO's. De Leerwinkels nemen heel vaak de rol op van de SPOC's. Het zou een goed idee zijn om dat onderzoek of dat experiment verder te bekijken en daaruit te gaan leren. Ze geven zelf aan in de aanbevelingen dat extra middelen niet altijd de oplossing zijn, maar wel het samenwerken. Ik weet niet of er effectief ruimte is voor een extra dienstverlener, maar een soort van neutrale casemanager met ruimte zou wel een oplossing kunnen zijn. Hoe kijkt u naar dit voorstel?

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Dank je wel, voorzitter.

Dank u wel voor uw antwoord, minister. Het volwassenonderwijs wordt inderdaad belangrijker en belangrijker met levenslang leren en het tweedekansonderwijs, en ik ben heel tevreden dat er deze legislatuur enorm wordt op ingezet met die evaluatie.

Maar ik denk ook dat het kenbaar maken van die communicatiecampagne heel belangrijk is. Het in kaart brengen van die zorgnood lijkt mij wel vrij moeilijk als er maar vier CVO's die vraag beantwoorden. Ik vind dat eigenlijk vreemd dat er zo weinig respons komt, want ik kan me wel voorstellen dat die extra zorgnood er wel is. Maar hoe kun je eventuele ondersteuning toekennen, welke graadmeters ga je dan gebruiken, als je je eigenlijk enkel kunt baseren op zo weinig data?

Het is zoals de Vlor eigenlijk ook in haar advies stelt, en ik citeer: "Gegevens over cursisten met beperkingen zijn niet beschikbaar, het zou nuttig zijn om zicht te krijgen op data over inclusie in het volwassenonderwijs, bijvoorbeeld via een studie zoals die van het Rekenhof over afstemming en toegankelijkheid van het aanbod deeltijds kunstonderwijs." Mijn vraag hier is of u die vraag ook zult richten aan het Rekenhof. Dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter.

Minister, u hebt gezegd dat u aan de slag gaat met de bevindingen en adviezen van de Vlor en dat kunnen we natuurlijk alleen maar toejuichen. Nu, ik heb er daarstraks al naar verwezen dat 42 procent van de centra cursisten al het advies heeft gegeven om niet te starten met een opleiding, en dat is natuurlijk veel. De centra kunnen cursisten in principe niet tegenhouden om zich in te schrijven, maar de vraag is dan natuurlijk of deze mensen uiteindelijk nog met een opleiding starten.

Hoe zult, of kunt u ervoor zorgen dat volwassenen, die vanwege het tekort aan draagkracht van zo'n centrum een negatieve ervaring hebben gehad, toch nog aan een opleiding beginnen en voldoende ondersteuning en begeleiding krijgen? Want er moet toch vermeden worden dat mensen daardoor afhaken. Als u wilt inzetten op levenslang leren dan moeten cursisten dat in de praktijk natuurlijk ook vlot kunnen doen.

De Vlor wijst er inderdaad ook op dat het volwassenonderwijs toch nog te weinig bekend is bij potentiële cursisten, zelfs bij de doorverwijzers en het secundair onderwijs zou dat te weinig structureel uitgebouwd zijn. Ik hoop dan ook dat dit inderdaad voldoende zal worden meegenomen in die communicatiecampagne in juni waar u zonet naar verwees.

Tot slot bleek uit de bevraging van de Vlor dat amper 41 procent van de centra gebruik maakte van de SOL-middelen (speciale onderwijsleermiddelen), dat zijn dus de speciale onderwijsleermiddelen voor cursisten met een functiebeperking. Wat is daar volgens u de reden van, en wat kunt en zult u daar eventueel ondernemen? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel, voorzitter.

Ik denk dat als de minister een antwoord geeft op alle vragen die gesteld zijn, we daar al heel wat wijzer uit zouden worden. Maar de vraag is of dat zal gebeuren.

Maar ik heb nog een bijkomende vraag of opmerking, namelijk de volgende. We willen inderdaad meer inzetten op levenslang leren, op volwassenonderwijs, en volwassenonderwijs zou echt wel een pijler moeten zijn naast ons reguliere onderwijs: het hoger, universitair, en het gewoon onderwijs. Voor mij is volwassenonderwijs ook gewoon onderwijs, maar zij voelen zich vaak in de steek gelaten.

We zijn daar met een aantal parlementsleden in het begin van het werkjaar geweest, en daar hebben we kunnen zien dat ze bijzonder nuttig werk leveren. Maar ook dat de instroom de laatste jaren gigantisch is veranderd. Als ik dan zie – ik ga ondertussen ook al even mee – dat het zorgbeleid in ons secundair onderwijs, onze hogescholen en universiteiten de laatste jaren gigantisch is geëvolueerd, dan zou dat hier toch ook moeten gebeuren binnen het volwassenonderwijs.

Ik zie niet in waarom volwassenonderwijs, of een cursist die daar studeert, minder goed ondersteund zou worden dan iemand die les volgt in het secundair of hoger

onderwijs. Dat zou op hetzelfde niveau moeten zijn. Ik begrijp dat men dat niet onmiddellijk kan realiseren, maar er zou toch echt wel een groeipad moeten zijn – ik zal zeggen tussen nu en vijf jaar – waarmee we dat niveau van ondersteuning op hetzelfde niveau kunnen enten als het gewoon onderwijs. Bent u, minister, bereid om die oefening te maken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn verschillende aspecten die worden aangehaald als het gaat over de professionalisering. Het is inderdaad zo dat je door de concentratiebeweging en fusieoperatie grote entiteiten tot stand hebt zien komen, wat ook de bedoeling was. Op het vlak van professionalisering hebben we zowel in de regelgeving, als via Edusprong extra mogelijkheden voorzien, in functie van professionaliseringstrajecten.

Daarnaast is het belangrijk om mee te geven dat sinds september 2019 de CVO's hun puntenenveloppen ruimer kunnen aanwenden. Vroeger was er denk ik de verplichting dat 50 procent of zo naar administratieve ondersteuning moest gaan. Wij hebben daar meer armslag en autonomie gegeven omdat net die verschillende grote entiteiten ook een verschillende populatie en problematieken hebben. Ze kunnen die middelen ook aanwenden voor stafmedewerkers.

Daarbovenop zijn er voor de gefuseerde CVO's extra punten voorzien om voormalige directeurs te kunnen inschakelen als adjunct-directeur. Bij de beëindiging van de aanstelling van die voormalige directeurs, in het ambt van adjunct-directeurs, worden die extra punten toegevoegd aan het totaalvolume van punten voor het volwassenenonderwijs en over alle CVO's verdeeld, volgens hun aandeel in de financieringspunten. Dus ook daar zorgen we voor een extra impuls.

De financiering voor cursisten zonder een diploma secundair onderwijs weegt met een coëfficiënt van 2,5 veel zwaarder door, maar ook daar hebben we veel ruimte gelaten, opnieuw omdat de populaties verschillen. Er is meer omkadering voorzien voor cursisten die ook meer ondersteuning nodig hebben. Ook voor basiseducatie zijn er opleidingen die zwaarder doorwegen, zoals bijvoorbeeld alfabetisering en ook daar hanteren we het principe van de vrije aanwending, vertrouwen en autonomie. Die centra kunnen de middelen vrij aanwenden, daarmee zelf investeren in zorg en begeleiding en zorgondersteuners inschakelen, als ze daar nood aan hebben.

Ik heb wat betreft de leerloopbaanbegeleiding een besluit goedgekeurd voor een toekenning van een ondersteuning van 1,5 miljoen euro aan leerloopbaanbegeleidingsinitiatieven, waarbij we vijf projecten hebben ondersteund die alleszins dit jaar starten en tot 2025 lopen: onder andere het Huis van het Leren in Genk, stad Mechelen, Tracé Brussel en TOPunt Gent. Die actie heeft ook de bedoeling om de toeleiding naar het volwassenenonderwijs te versterken. Via die projecten wordt – in het kader van een cofinanciering – een quasi regiodekkend aanbod voorzien.

Wij hebben ook het opleidingskompas, waarbij we trachten ervoor te zorgen dat de mensen door de bomen het bos nog kunnen zien en dat ze goed worden toegeleid naar de voor hen meest geschikte opleiding. Ik heb daarvoor 1,6 miljoen euro uitgetrokken. Een eerste versie moet worden opgeleverd bij de start van de communicatiecampagne op 5 juni. Mijnheer Slagmulder, die communicatiecampagne zal een toolkit bevatten voor doorverwijzers, zodoende dat we de doelstelling realiseren om ervoor te zorgen dat je enerzijds als geïnteresseerde door de bomen het bos ziet en een duidelijk beeld hebt van waar je met je opleidingsvraag of nood terecht kunt, en anderzijds dat er een goede doorverwijzing kan gebeuren.

Het Rekenhof heeft, bij mijn weten, op eigen initiatief een onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van het dko. Ik begrijp dat we moeten bekijken of we die vraag ook stellen voor het volwassenenonderwijs. Het Rekenhof is uw rayon. Ik heb daar niet al te veel over te zeggen, om niet te zeggen niets, al zou dat wel zinvol zijn. Ik weet ook niet of men daar vragende partij zal zijn en of dat hun specialisme is. Maar u kunt die vragen zeker stellen, maar een alternatief is dat we zelf ter zake onderzoek zouden uitbesteden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik heb wel geen antwoord gehoord op mijn vraag of u ermee akkoord gaat dat we op zoek moeten gaan naar een single point of contact om die mensen te begeleiden. Het gaat immers ruimer dan enkel mensen met een beperking of een afstand tot de arbeidsmarkt vanwege een beperking, het gaat over mensen met een rugzak vol sociale problemen. U gaf het ook aan: jongeren die om allerlei redenen geen diploma van het secundair onderwijs behaalden, kiezen voor het volwassenenonderwijs. We moeten toejuichen dat zij op zoek gaan naar een manier om een diploma te halen. Vanuit het volwassenenonderwijs wordt echter aangegeven dat er daar veel zorgen over zijn.

Ik kijk uit naar de projecten waarover u sprak: de leerloopbaanprojecten en het opleidingskompas. Het is goed dat we de zaken die werden geïntroduceerd, evalueren, net zoals het project in West-Vlaanderen waarnaar ik verwees. We moeten alle informatie bundelen om tot een gedegen antwoord te komen op de vragen die leven bij het volwassenonderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Net als mijn collega Vandromme kijk ik uit naar de communicatiecampagne, de kwalitatieve evaluatie van het financieringssysteem en het overleg met de centra. Ik volg het verder op in de commissie.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): De noden in het volwassenonderwijs blijven nu eenmaal hoog. Er werden al financiële inspanningen geleverd in het volwassenonderwijs, maar ik denk dat er meer nodig zal zijn, vooral structureel. Ze vragen een eigen leersteunsysteem zoals in het secundair onderwijs. Dat hoeft geen copy-paste te zijn, maar er moet absoluut naar worden gekeken, zeker als deze regering de stijgende zorgnoden in het volwassenenonderwijs wil aanpakken en in goede banen leiden.

Ik hoop dan ook dat u met de centra in gesprek zult blijven gaan en dat er in de mate van het mogelijke voldoende rekening zal worden gehouden met hun verzuchtingen.

– Karolien Grosemans treedt als voorzitter op.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het inclusief onderwijsmodel Vlaamse Gebarentaal – 2209 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Deze Vlaamse Regering zet zich al een hele tijd in voor een inclusief onderwijsmodel Vlaamse Gebarentaal (VGT). Minister-president Jan Jambon subsidieerde vanuit zijn bevoegdheid van Cultuur in 2021 een initiatief van Doof Vlaanderen. Hij voorzag 30.000 euro voor het voorbereidende traject. De minister-president beantwoordde mijn schriftelijke vraag van 15 juni 2022 met de boodschap dat Doof Vlaanderen tegen februari 2023 een verslag diende klaar te hebben over de acties die het had ondernomen.

Minister, ook u gaf in januari 2020 al uw principiële akkoord. In maart 2022 volgde een informatiesessie onderzoek en ontwikkeling (O&O) 'Kwalitatief tweetalig onderwijs VGT', waarop in juni 2022 een klankbordgroep werd samengeroepen.

Ondertussen vernam ik via de website van Doof Vlaanderen dat de opstartdatum van het project is uitgesteld van september 2023 naar 2024. U zou ter compensatie subsidies vrijmaken om in aanloop naar september 2024 een aanbod in de vorm van een semi-tweetalige setting die nog niet decretaal onderbouwd is, mogelijk te maken. Tegen het najaar van 2022 zou Doof Vlaanderen bovendien zijn handleiding voor de kandidaat-school voor het inclusief onderwijsmodel VGT klaar hebben.

Op 26 oktober verspreidde Doof Vlaanderen een persbericht waarin het scholen oproept om zich kandidaat te stellen voor dit inclusieve proefproject. Het besloot dat persbericht met de stelling dat het kabinet en departement Onderwijs intussen begonnen zijn met het uitschrijven van een decreet, dat de brede uitrol van het onderwijsmodel mogelijk zal maken.

Ik heb daarom volgende vragen, minister.

Hoe ziet u het traject naar dat regelgevend kader, welke timing is hierrond opgebouwd?

Welke activiteiten ondernam de klankbordgroep al? Wie maakt er deel van uit? Wat is het verdere tijdsplan voor hun input?

Is de handleiding van Doof Vlaanderen klaar en raadpleegbaar? Werd er een school gevonden voor het inclusief onderwijsmodel VGT? Kunt u meer toelichting geven over hoe er concreet wordt vormgegeven aan dit project?

Wat is het doel van de subsidie die u uitwerkt in aanloop naar september 2024? Welk bedrag zult u voorzien?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U weet natuurlijk dat de Vlaamse Gebarentaal een erkende taal is in de Vlaamse Gemeenschap. Ouders met een doof of slechthorend kind, hebben vandaag eigenlijk twee keuzes. Ofwel kan hun kind terecht in het buitengewoon onderwijs, je spreekt dan over type 7. Ofwel kan het terecht in het reguliere onderwijs met een tolk, zonder lessen in of over de Vlaamse Gebarentaal. Laat staan dat er opties zijn voor horende kinderen die de Vlaamse Gebarentaal

willen gebruiken in het dagelijks leven, bijvoorbeeld omdat ze een dove ouder hebben.

Voor kinderen die de Vlaamse Gebarentaal als primaire taal willen gebruiken, is er tot nu toe geen mogelijkheid om onderwijs te volgen in de Vlaamse Gebarentaal. Om tegemoet te komen aan dat manco, ben ik aan het werken aan een decretaal kader om een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal mogelijk te maken binnen het gewoon basisonderwijs. Ik zal een kader creëren waarbinnen onderwijsverstrekkers een aanbod kunnen inrichten met de Vlaamse Gebarentaal als onderwijstaal, naast het Nederlands en het geschreven Nederlands. Ik wil nog voor de zomer een eerste principiële goedkeuring in de schoot van de regering van dat ontwerp van decreet. Het doel is dat het tweetalig onderwijs kan starten vanaf het schooljaar 2024-2025.

Op die manier geven we vanuit Onderwijs invulling aan de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal en zorgen we voor inclusief onderwijs voor gebarentaligen. Dat zal een vorm van gewoon basisonderwijs zijn. Veel dove kinderen bevinden zich nu in type 7.

Om dit decreet mee vorm te geven, heb ik mij omringd met mensen uit de doven-gemeenschap via een klankbordgroep. Die groep is al enkele keren samengekomen. Wie maakt daar deel van uit? Doof Vlaanderen, de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal, het Vlaams GebarentaalCentrum, enkele academici, de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), maar vanzelfsprekend ook onze diensten, het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI), het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) en de inspectie.

Momenteel zijn we aan de slag met de vele input vanuit de klankbordgroep om dit te vertalen naar decretale teksten.

Minister-president Jan Jambon subsidieerde Doof Vlaanderen voor de ontwikkeling van een handleiding. Het is goed dat een organisatie als Doof Vlaanderen daar mee aan de kar trekt en ook meewerkt om scholen te helpen om dit nieuwe model goed te kunnen uitrollen. Ik moet u daar doorverwijzen naar de minister-president.

Uiteraard is Doof Vlaanderen verantwoordelijk voor de inhoud van dat document, maar scholen zullen dit zeker een waardevolle oefening vinden.

Dat model voorziet in een heel nieuwe manier van werken. Als opstap heb ik daarom een subsidieoproep gelanceerd waarbij één school komend schooljaar met projectsubsidies al zou kunnen experimenteren om een tweetalig onderwijsaanbod in het basisonderwijs in te richten en in de volledige schoolwerking te integreren.

Het doel daarbij is tweeledig: ten eerste, op het terrein al wat experimenteren en aan de slag gaan met deze vorm van onderwijs en, ten tweede, daar lering uit trekken in functie van ons decretaal kader. Ik voorzie daarvoor 300.000 euro. Aanvankelijk kreeg ik daar geen respons op en werd daar niet op ingetekend. We hebben dan nog eens ons netwerk aangesproken. Eén school heeft een projectvoorstel ingediend. Dat is goed. We zeggen evenwel niet meteen dat we met hen in zee gaan. De beoordelingscommissie spreekt zich daarover uit. Ze bekijkt die aanvraag momenteel en bezorgt mij een advies in functie van een eventuele financiële ondersteuning.

Conclusie: er zijn 60.000 mensen in Vlaanderen die doof of slechthorend geboren zijn. Het belang van Vlaamse Gebarentaal voor heel wat kinderen is een realiteit. Samen met de dovengemeenschap hopen we op dat vlak een doorbraak te realiseren. We hebben met de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal in de Vlaamse Gemeenschap een goede stap gezet, maar daar geven we nu ook een concrete praxis aan in het kader van ons onderwijs. Wat we hier beogen, is niet

eenvoudig maar ambitieus, en ook in de praktijk zullen we wat lering moeten trekken. Maar we zetten hiermee onmiskenbaar grote stappen voorwaarts.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik ben blij te horen dat er op relatief korte termijn een eerste principiële goedkeuring over het ontwerp van decreet zal komen.

Ik heb een aantal bijkomende vragen. Toen we dit issue vorige keer, in maart 2022, bespraken, gaf u heel voorzichtig, op voorwaardelijke wijze aan dat u op termijn de Vlaamse Gebarentaal verder wilde verspreiden volgens het model van het project rond de hoogbegaafden, met ankerscholen en dergelijke. U wenste toen de resultaten van de klankbordgroep af te wachten vooraleer u hier verder beloftes over zou maken. Minister, bracht die klankbordgroep daarover ook enige inspiratie? Zult u dit meenemen bij dit ontwerp van decreet? Of bekijkt u dat op aparte wijze?

In diezelfde commissievergadering waar we daar toen over hebben gesproken, gaf ik – of misschien was u het – aan dat een samenwerking tussen Welzijn en Onderwijs belangrijk is in functie van die Vlaamse Gebarentaal, om die taal al tijdens de eerste levensjaren binnen te brengen bij dove kinderen, zeker wanneer zij worden geboren bij horende ouders die die taal niet machtig zijn. Om die reden leek het ons toen interessant om met Welzijn te bekijken of er daarrond initiatieven zouden kunnen ontstaan. Aangezien er nu wordt gewerkt rond dat ontwerp van decreet, dat binnenkort naar de Vlaamse Regering gaat, vraag ik mij af of er gelijktijdig ook stappen worden gezet in Welzijn en of u daar weet van hebt.

Ik dank u alvast voor uw bijkomende antwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel voor de vraag, collega. Ik had een gelijkaardige opvolgingsvraag, maar het is goed dat we het antwoord kunnen horen van de minister. Het is inderdaad een zeer ambitieus plan, en ik kijk uit naar wat er volgt en wat er door de regering wordt goedgekeurd. In de vorige vragen die ik stelde, was ik zeer benieuwd naar hoe het klankbord is samengesteld, en of we ergens ook hun adviezen kunnen terugvinden, zeker ook het advies dat gegeven is over wat er binnenkort bij de regering komt. Daar ben ik wel benieuwd naar.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel, mevrouw Krekels, en dank u wel voor het antwoord, minister.

Hoe langer we in de legislatuur vorderen, hoe meer de minister het woord 'inclusief onderwijs' in de mond neemt, dus het komt dan misschien toch nog goed. Dat stemt me vandaag dus gelukkig, minister.

Maar ik heb nog twee bijkomende vragen voor u. U wilt dus inderdaad werk maken van inclusief onderwijs voor kinderen die doof en slechthorend zijn. Vandaag komen ze vaak terecht in type 7 van het buitengewoon onderwijs. Is het ook de bedoeling dat dat type op termijn misschien zal verdwijnen in functie van een meer inclusieve benadering binnen het gewoon onderwijs? In uw antwoord hebt u daar alleszins naar gehint, niet naar het verdwijnen ervan, maar wel naar het mogelijk maken van meer inclusief onderwijs.

Het is wat mij betreft het een of het ander. Ofwel zegt u dat u er alles aan kunt doen om kinderen die doof of slechthorend zijn in het buitengewoon onderwijs

onder te brengen, ofwel niet. Mijn vraag is dus of dat betekent dat type 7 sterk zal verminderen of zal verdwijnen. Daarmee doel ik niet op twee of drie jaar maar heb ik het natuurlijk over een tijdspad van tien of vijftien jaar.

Ik heb nog een andere vraag. Ik hoop ook dat u voor kinderen die om andere redenen niet naar het gewoon onderwijs kunnen, ook inclusieve modellen wilt opstarten en faciliteren. Ik weet dat het Leersteundecreet volgende week in de plenaire vergadering voorligt. Dat zijn stapjes die we in die richting gaan zetten, maar wilt u op dat vlak nog verdere stappen zetten in de nabije toekomst?

Dat waren mijn twee bijkomende vragen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de specifieke vragen betreft: ik kan u de samenstelling van de klankbordgroep in extenso geven. Dat zijn Doof Vlaanderen, de Adviescommissie Vlaamse Gebarentaal, het Vlaams GebarentaalCentrum, enkele academici – wier naam ik momenteel niet heb, maar die wel een expertise hebben op het vlak van Vlaamse Gebarentaal, tweetalig onderwijs – en de Vlor. Daarnaast zijn dat onze eigen diensten: de onderwijsinspectie, AGODI, het Departement Onderwijs en Vorming en AHOVOKS. Die zitten allemaal mee aan tafel. Dat is eigenlijk vooral voor intern gebruik, hoor. Het is niet de vraag om formele adviezen te leveren. Het is gewoon een klankbordgroep om bepaalde ideeën af te toetsen, suggesties te geven. Het is dus misschien eerder gericht op een bepaalde pragmatiek om te komen tot een goed decretaal kader.

Wat de ankerscholen betreft, mevrouw Krekels: ik was toen inderdaad voorzichtig omdat, als we dezelfde praxis willen hanteren als bij de hoogbegaafden, dat natuurlijk die frontrunners vereist. Die waren wel heel sterk voorradig als het ging over de problematiek van de hoogbegaafden, maar in deze echt specifieke niche was dat veel minder het geval. Vandaar de voorzichtigheid, die dan ook al was gebaseerd op de aanvankelijke ervaring dat we geen enkele school vonden die wilde inschrijven op de subsidieoproep in een eerste ronde. Dat is nu wel zo. We zullen zien of dat ook positief wordt beoordeeld door de beoordelingscommissie in kwestie. Dat hoop ik wel. Maar dat is dus wel een conditie.

Het is zo dat we nu vooral proberen om decretaal de voorwaarden te creëren om het aanbod te kunnen inrichten, en waarbij we ook vragen aan Doof Vlaanderen en aanverwante organisaties om op het terrein in overleg te gaan met scholen.

Over de samenwerking met Welzijn moet ik erkennen dat dat momenteel niet het geval is in de vaststellingen van zo'n decretaal kader. Het is wel zo dat we ook proberen om ruimte te creëren in het decreet voor horende kinderen die ook Vlaamse Gebarentaal zouden kunnen leren. Ik denk dat het verder nog te vroeg is om uitspraken te doen.

Het is visionair, mijnheer Danen, om te zeggen dat ik die toekomst voor ogen zie. Die doelstelling is echt een novum, en laat ons eerst proberen te stappen voor we lopen en hoge ambities gaan formuleren.

Maar sowieso, met waar we nu mee bezig zijn, nemen we echt al een voortrekkersrol op. Maar het is ook, dat erken ik, totaal nieuw gebied, en we zullen ook moeten zien wat dat allemaal oplevert in de praktijk. Laat ons dus geen drammerige of hoogdravende ambities formuleren. Ik denk dat dat ook in de praktijk allemaal niet zo eenvoudig zal zijn, maar het is wel goed dat we een gedeelde ambitie hebben.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel voor uw antwoorden, minister. Ik wil u bijtreden dat we hier toch wel een voortrekkersrol vervullen op een aparte vorm van onderwijs. Ik ben dan ook heel benieuwd hoe dit uitgerold gaat worden in dat ontwerp van decreet, maar ook in die praktische vertaling daarvan. Het is vernieuwend en zelfs een beetje baanbrekend. We creëren hier een nieuwe soort van onderwijsvorm waarvan we natuurlijk niet mogen verwachten dat die zomaar gaat kunnen worden uitgerold in alle scholen. Dat zullen ook wel wat specifieke pilootprojecten blijven, denk ik. We zullen daar ook heel omzichtig mee moeten omgaan. Ik ben wel blij dat we het werk zetten. Ik ben ook heel blij voor Doof Vlaanderen en andere organisaties dat dit een concrete invulling krijgt, omdat zij daar toch al een tijdje op zitten te wachten en er al een tijdje mee bezig zijn. Ik kijk samen met u verder uit hoe dit praktisch vorm zal krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, en aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de kwaliteit van de stagebegeleiding in de opleiding Verpleegkunde
– 2226 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de kwaliteit van de opleiding hbo5 Verpleegkunde
– 2242 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het inspectierapport met betrekking tot de opleiding hbo5 Verpleegkunde
– 2296 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het 'Macrorapport beoordelingen hbo5-opleiding verpleegkunde' en de kwaliteitsproblemen die erin aangehaald worden
– 2355 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevindingen uit het 'Macrorapport beoordelingen hbo5-opleiding verpleegkunde'
– 2361 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het federale wetsontwerp dat de beroepstitel basisverpleegkundige creëert en de gevolgen daarvan voor de inhoud en toekomst van de hbo5-opleidingen verpleegkunde
– 2362 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Minister, ik geef ter inleiding mee dat ik deze vraag zowel aan u als aan minister Crevits had gericht, aangezien het om thema's gaat die jullie beiden tot jullie bevoegdheden mogen rekenen; er zit een stukje overlap op.

Er zijn nieuwe elementen die mij extra zorgen baren, waardoor ik deze vraag relatief scherp zal stellen. We spreken hier niet alleen over het rapport van de onderwijsinspectie, maar ook over recente getuigenissen die we allemaal hebben kunnen lezen de laatste weken over ronduit gevaarlijke toestanden op de werkvloer tijdens verpleegkundestages, zowel bij hbo5-stages als stages in het kader van de hogeschoolopleiding. We zijn er heel bezorgd over, want het gaat vandaag niet alleen over de onderwijskwaliteit, maar ook over de veiligheid en gezondheid van patiënten en bewoners in allerlei gezondheidszorg- en welzijnsvoorzieningen.

Het gaat onder andere om studenten die op hun eerste, tweede of derde stagedag pillen moeten toedienen of de pillen moeten verdelen, of studenten die zonder enige aansturing of begeleiding een hele afdeling moeten besturen, met eventueel een verantwoordelijke enkele verdiepingen hoger die telefonisch bereikt kan worden. Dat is toch wel echt problematisch, en ik hoop, collega's, dat we het daar allemaal uitdrukkelijk over eens zijn. Stagiairs zijn onze toekomstige helden van de zorg, mensen die ook bijzonder gemotiveerd de keuze hebben gemaakt om de opleiding te starten, geen extra gratis werkkrachten die tijdens hun opleiding het falende beleid – het tekort aan zorgpersoneel – moeten oplossen. Dat soort praktijken is trouwens niet alleen gevaarlijk, maar ook onwettig: bepaalde taken mogen nu eenmaal niet worden opgenomen door stagiairs zonder begeleiding.

Dat is wat vandaag heel duidelijk blijkt door getuigenissen in Het Laatste Nieuws. Ik vermoed dat ik niet de enige ben die die verhalen regelmatig ontvangt. We kunnen toch niet zeggen dat we dit gaan laten ondersneeuwen?

Mijn bredere politieke of beleidsmatige analyse hiervan is dat dit is waar personeelstekort toe leidt. Dat is slecht voor patiënten en het leidt tot een vicieuze cirkel als het gaat over het personeelstekort in de zorgsector. Wie zal namelijk gemotiveerd blijven als hij of zij in de eerste week van de eerste stage in het eerste jaar met dit soort zaken geconfronteerd wordt?

Dat brengt me dan bij de initiële aanleiding van de vraag, namelijk het rapport van de onderwijsinspectie, die ook bijzonder kritisch was voor de hbo5-opleidingen en de kwaliteit ervan. Ik wil voor alle duidelijkheid meegeven dat die opleiding belangrijk is en dat we alle mensen die zich daarvoor engageren en er de drive voor vinden, nodig hebben, maar dan moeten we hun wel de kwaliteit geven die ze verdienen.

Er zijn in Vlaanderen twintig secundaire scholen die deze driejarige opleiding aanbieden en slechts drie van hen kregen een volledig gunstig advies. Dertien scholen voldoen gedeeltelijk, vier scholen kregen een ongunstig advies. Opvallend is dat die laatste groep ruim 40 procent van alle hbo5-leerlingen vertegenwoordigt, en dus een grote groep van onze toekomstige zorghelden.

Minister, de onderwijsinspectie lijst tal van inbreuken op. Ik wil het vandaag vooral hebben over de stagekwaliteit en de begeleiding bij stages. Stages zijn bij een dergelijke opleiding bijzonder essentieel. Tijdens de stageperiodes leer je niet enkel de koppeling te maken tussen de theoretische bagage en de praktijk, je leert er ook hoe het werken in de zorg en verpleging er concreet uit ziet, hoe je voor mensen het verschil kunt maken, dag na dag, en hoe je er zelf arbeids- en levensvreugde uit haalt. Minister, de intentie van een stage zou moeten zijn dat onze studenten op het eind van de rit meer kennis en expertise van en meer feeling met de job hebben en dat ze ongelooflijk veel goesting hebben om de opleiding af te maken, zodat ze hun diploma kunnen halen en bij kunnen dragen aan ons gezondheidssysteem, dat onder druk staat en de komende jaren nog meer onder druk zal komen te staan.

Een goede stagebegeleiding is daarom essentieel. Dit geldt trouwens niet enkel voor de hbo5-opleiding, maar evengoed voor de bacheloropleiding en bij uitbreiding alle andere opleidingen richting een zorgberoep. Dat is enerzijds omwille van de puur vaktechnische kennis. Verpleegkunde is mensenwerk, dus kunnen er steeds fouten gemaakt worden, maar een goede begeleiding voorkomt dat die fouten leiden tot drama's, remedieert die fouten en voorkomt dat studenten op hun eentje verantwoordelijkheid moeten dragen waarvoor ze eigenlijk nog niet opgeleid zijn. Verpleegkunde is in dat opzicht teamwork. Tijdens de stage leert de verpleegkundige-in-opleiding samenwerken met collega's, met andere zorgverstrekkers en met de zorgontvangers en hun familie. Dat lukt niet als je alleen

op een afdeling staat. Een gebrekkige stagebegeleiding staat haaks op wat we van die stage verwachten.

Minister, we moeten maximaal inzetten op het vastklampen van alle mogelijke instroom in de zorgsector. Ik zei het daarnet al: wie stapt nog gemotiveerd naar zijn stage, als dit de manier is waarop we hen begeleiden, als dit de manier is waarop we de noodzakelijke toekomstige extra handen en hoofden in de zorg bekijken? Op deze manier worden studenten opgezaagd met een degout, met een gevoel dat ze in het water worden gegooid zonder dat ze hebben leren zwemmen.

Ik heb drie eenvoudige vragen, minister. Ik ga ervan uit dat vooral de laatste het meeste invulling verdient en ik hoop dat er ook antwoorden op komen.

Erkent u dat de stage bij verpleegkunde- en zorgopleidingen essentieel is, niet enkel voor de overdracht van vakkennis, maar ook om goesting en een hart te kweken voor de sector?

Bent u het met mij eens dat een goede stagebegeleiding, zowel vanuit de school als vanuit de zorginstelling, cruciaal is om de stage succesvol te maken?

Welke stappen zullen jullie – en dan kijk ik naar u, naar minister Crevits, maar ook naar de hele Vlaamse Regering – zetten om die stages en die stagebegeleiding te optimaliseren? Welke rol zien jullie hierbij weggelegd voor de onderwijsinstellingen enerzijds en welke voor de zorginstellingen anderzijds?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vaneeckhout. Dat leek wel een interpellatie. Ik ken u niet in de commissie, maar volgende keer ga ik u toch timen, denk ik.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De hbo5 Verpleegkunde is een opleiding die ons nauw aan het hart ligt. Gisteren in de plenaire vergadering kwam ze aan bod, maar er zijn ook al heel veel vragen over gesteld, en ze werd ook opgenomen in ons regeerakkoord, collega's.

Vanuit de N-VA-fractie hebben we daarin steeds gesteld dat die hbo5-opleiding een eigenstandig profiel moet hebben, ten eerste vanwege de specifieke instroom die we hebben in die opleiding, en ten tweede vanwege het onderscheid met de zesjarige opleiding. Dat onderscheid ligt niet zozeer in wat de mensen doen, maar wel in hoe het wordt aangepakt. Europa had allerlei ideeën rond hbo5, dat onze hbo5'ers in heel Europa moesten gaan werken. Ik zag en zie nog altijd niet in waarom we onze hbo5'ers zouden moeten aanmoedigen om in andere landen te gaan werken, gezien de tekorten die we hier zelf hebben. In dat kader denk ik dat de Vlaamse Regering – u, samen met de collega's, minister – de juiste beslissing heeft genomen in de leezorg later: een driejarige, eigenstandige opleiding, met taken die ze zelfstandig mogen uitvoeren.

Collega Vaneeckhout, ik moedig uw mensen in de Federale Regering dan ook aan om op dat elan te werken. Want als het gaat over aantrekkelijkheid en een hart onder de riem steken: het is nu 27 april, en op 1 september moet die nieuwe opleiding vorm hebben. Maar federaal zitten we nog altijd muurvast over wat ze mogen, en wat ze niet mogen. Er is vooral vastgelegd wat ze allemaal zelfstandig niet mogen.

U komt hier dan vragen hoe we ervoor kunnen zorgen dat ze met een hart voor de sector gaan werken. Dat kunnen we doen door ervoor te zorgen dat men op de opendeurdagen, die in al die hogescholen over een paar dagen plaatsvinden, ze aan de studenten tenminste kunnen zeggen wat ze allemaal mogen doen en wat niet. Want vandaag moeten zij het volgende antwoorden: "Vanaf 1 september,

wanneer u afgestudeerd bent, kunt u de volgende taken uitvoeren:... Wilt u deze opleiding komen doen? Want we hebben u nodig." Een hart voor de zorg, zoals u zegt, mijnheer Vaneeckhout.

Wilt u alstublieft, op het beleidsniveau waarop u verantwoordelijkheid hebt, er mee zorg voor dragen dat dat gebeurt? Want dat is, denk ik, stap 1. Want als er geen beslissing is, is uw vraag opgelost. Dan zijn er volgend jaar geen studenten. Want wie gaat een opleiding volgen waarvan niet geweten is wat je mag doen? Ik zal het u zeggen: niemand. Niemand. Dat is dus stap 1. Dat is een oproep die ik hier toch heel duidelijk wil doen.

Stap 2 is inderdaad – en bedankt, minister, dat u de doorlichting hebt laten doen, want ze is hiervoor nog nooit gebeurd – een doorlichting van de opleiding laten doen waarin pijnpunten naar voren komen die opgelost moeten worden.

Dit zijn dan ook mijn vragen – want ik houd me wel aan de tijd, voorzitter.

De instroom in hbo5 Verpleegkunde heeft een specifiek profiel. Op welke manier kan de instroom versterkt worden in de derde graad van het secundair onderwijs?

Welke acties zijn er opgezet naar aanleiding van de doorlichting die u bestelde, om aan de aandachtspunten van die opleiding te werken, in de verschillende opleidingen hbo5 Verpleegkunde?

Zoals ik daarnet al zei, starten de inschrijvingen in de hbo5 Verpleegkunde binnenkort. Zal er duidelijkheid zijn, zowel over de benaming als over de taken, die hbo5-verpleegkundigen mogen doen?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Collega's, ik heb een aanvullende vraag over vooral het inspectierapport van de hbo5 Verpleegkunde, waaruit bleek dat slechts drie van de twintig secundaire scholen die deze opleiding aanbieden, een gunstig advies kregen.

Ik hoorde het niet in wat de collega naast mij zei, maar de inspectie brengt zelf ook nuancering. Ze stelt zelf dat enerzijds scholen vaak opbotsen tegen de rigide wetgeving van het secundair onderwijs waarin deze opleidingen ingebed zijn. Soms is het ook maar een klein onderdeel van de opleiding dat leidt tot een negatief inspectieresultaat. Vanuit de scholen zelf horen we heel vaak de dringende vraag om de opleiding grondig te evalueren en een duidelijke visie uit te werken.

In de commissievergadering Onderwijs van 10 juni 2021 kwam het thema ook al aan bod. U gaf aan grote voorstander van de hbo5-opleidingen te zijn. Dat verbaasde me niet, want in het regeerakkoord hebben we natuurlijk samen afgesproken dat we de leerladder in de zorg behouden zoals ze nu bestaat, en meteen ook een volwaardig eigen profiel en takenpakket voor de hbo5 Verpleegkunde opmaken, samen met de sector.

Ik ga ook absoluut akkoord met de stelling dat we de kwaliteit van deze opleidingen voorop moeten stellen. Maar ik wijs er toch ook graag op dat het duidelijk moet zijn aan welke hedendaagse kwaliteitseisen voldaan moet worden. Als de inspectie moet langsgaan met verouderde eindtermen als basis, komt dat natuurlijk niet goed.

Eind maart keurde de federale ministerraad een voorontwerp van wet goed, waarbij twee nieuwe titels van zorgverleners in de wet toegevoegd zouden worden. We spreken dan voortaan van basisverpleegkundige en klinisch verpleegkundige.

Dit voorontwerp van wet vloeit voort uit de werkzaamheden van de taskforce Zorg en Gezondheid.

Ik heb een aantal vragen, minister.

Gebeurde er ondertussen al een afstemming met de betrokken actoren omtrent de aanpassingen die op federaal niveau in de steigers staan? Zo ja, wat zijn de vervolgstappen?

Welke stappen ondernam u ondertussen om de hbo5-opleiding te evalueren en te actualiseren? In hoeverre worden de opleidingsverstrekkers hierbij betrokken?

Ik heb nog een aanvullende bemerking. Wat er vandaag in de krant staat, heeft me ook enorm geraakt, al was het maar omdat ik zelf een van de stagebegeleiders was die leerlingen in de zorg mocht begeleiden. Ik kan u alvast meegeven dat dit in mijn situatie, in mijn school, de situatie waar ik met de leerlingen op stap kon gaan, absoluut niet het geval was. Laat ons dus alsjeblieft niet het kind met het badwater weggooien. En waar er specifieke zaken zijn die niet door de beugel kunnen, moeten we ze aanpakken. Maar ik steek toch een hart onder de riem van iedereen die het wel goed meent.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik ga proberen niet te veel in herhaling te vallen. Wat nog niet gezegd is, is dat het de afgelopen vijftien jaar onduidelijk was welke instantie verantwoordelijk is of was voor de inspectie van de twintig scholen die de opleiding hbo5 Verpleegkunde inrichten. Deze Vlaamse Regering keurde op 10 september 2021 het beoordelingskader goed voor de hbo5-opleidingen verpleegkunde. Tijdens het schooljaar 2021-2022 voerde de onderwijsinspectie, samen met externe deskundigen die door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voorgedragen werden, een kwaliteitstoezicht uit.

Wat bleek daaruit? In het rapport dat in januari 2023 werd gepubliceerd, kregen drie scholen een volledig gunstig advies, terwijl dertien andere scholen een gunstig advies met tekorten kregen. Maar: vier scholen kregen een ongunstig advies. Dat laatste baart toch grote zorgen, vooral omdat drie van deze vier scholen ruim 40 procent van de hbo5-leerlingen vertegenwoordigden. Met andere woorden: 40 procent van de afgestudeerde hbo5-verpleegkundigen hebben een opleiding gevolgd waar, zo blijkt nu, een ongunstig advies op rust.

Wanneer we de resultaten van dit kwaliteitstoezicht meer in detail bekijken, dan blijkt dat de problemen zich vooral situeren op het niveau van de kwaliteit van het curriculum en de kwaliteitsverwachting betreffende de uitbouw van de krachtige leeractiviteiten.

Maar niet enkel de onderwijsinspectie formuleerde opmerkingen. Meerdere scholen – ook die met een positief advies – klaagden aan dat de opleiding twintig jaar lang werd verwaarloosd. De leerplannen, die dateren van 2007, zijn niet meer aangepast aan de noden in een snel evoluerende sector. De scholen vragen dat er snel een duidelijke visie komt op de richting die de hbo5-opleiding verpleegkunde de komende jaren moet uitgaan. Zeker nu de federale minister voor Volksgezondheid pleit voor een duidelijker onderscheid tussen de bachelor- en de hbo5-opleiding. Door dit onderscheid te versterken zouden hbo5-verpleegkundigen niet langer bepaalde complexe handelingen mogen uitvoeren, maar ik stel voor dat we dat debat op het niveau voeren waar dat meer van toepassing of gepast is.

Ik zou u wel de volgende vragen willen stellen, minister: vier scholen kregen een negatief advies van de onderwijsinspectie, waardoor ze in november van dit jaar opnieuw een beoordeling zullen krijgen. De scholen met een negatief advies

vertegenwoordigen meer dan 40 procent van de hbo5-studenten verpleegkunde. Wat zou een nieuw negatief advies betekenen voor de hbo5-studenten die een opleiding volgen aan een van deze vier scholen? Ik hoop dat dat niet het geval zal zijn, natuurlijk. Zijn er uitwijkmogelijkheden voor deze studenten indien de school opnieuw een negatief advies zou krijgen? Bij sommige scholen die een negatief advies kregen, blijkt dat de vastgestelde problemen zich niet beperken tot de geëvalueerde hbo5-opleiding verpleegkunde. Hoe komt het dat de problemen in die scholen niet eerder werden vastgesteld? Zult u bijkomende initiatieven nemen om de kwaliteit van de hbo5-opleiding verpleegkunde in zijn geheel te verhogen? Aan welke initiatieven denkt u dan?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, ik denk dat de aanleiding van deze vragen ondertussen al ruim geschetst is, maar toch dit: de Vlaamse onderwijsinspectie heeft inderdaad een rapport gepubliceerd over de kwaliteit van de twintig hbo5-opleidingen, een onderwijssegment dat de voorbije twintig jaar amper doorgelicht werd omdat het reglementair tussen twee stoelen viel. Er blijken toch wel wat mankementen te zijn. Op het vlak van het curriculum bijvoorbeeld, dat in slechts de helft van de scholen voor alle leerdoelen is uitgewerkt. Meerdere scholen komen ook niet tegemoet aan het invullen van de vereiste 36 uur beroepsgerichte vorming per week. De organisaties van de stages en de lesuren gebeurt in een ruime meerderheid van de scholen ook niet conform de regelgeving en het is niet evident om kwaliteitsvolle stageplaatsen te vinden, enzoverder, enzoverder.

Het is dus een vrij kritisch rapport, want slechts drie van de twintig instellingen kregen een volledig gunstig advies. Dertien scholen voldoen gedeeltelijk en vier scholen kregen een ongunstig advies. Opvallend is dat drie van die vier scholen met een ongunstig advies samen ruim 40 procent van de hbo5-leerlingen vertegenwoordigen.

De beoordelingen baren toch wel wat zorgen bij heel wat betrokken spelers over de kwaliteit. Meer dan 40 procent van de verpleegkundigen zijn mensen met zo'n hbo5-diploma, ze hebben dus een belangrijke taak binnen ons zorgstelsel. Als het dus in de opleiding al scheef zit, wordt het natuurlijk niet gemakkelijk, zo stelde CM-voorzitter Luc Van Gorp onlangs nog in de media.

Daarom heb ik de volgende vragen, minister.

Hoe evalueert u de bevindingen uit het macrorapport?

Hoe zit het met de vier opleidingen die een ongunstig advies met de mogelijkheid tot opschorting kregen? Normaal moeten die bij het activeren van de opschorting een jaar na afronding van de doorlichting een nieuwe beoordeling krijgen. Wat indien blijkt dat ze bij een volgende doorlichting nog tekorten vertonen? Worden deze opleidingen dan geschrapt? Hoe zit het met die dertien opleidingen die een gunstig advies kregen, maar met tekorten? Tegen wanneer moeten zij dan die tekorten wegwerken? Wanneer zullen zij opnieuw beoordeeld worden?

Een derde vraag betreft de kwaliteit: op zich merken we bij bepaalde scholen een grote nood aan meer en vooral meer structurele professionalisering. Welke ondersteunende rol kunt en zult u daar spelen? Zullen de hbo5-opleidingen bijvoorbeeld ook onderwijskundige expertise krijgen vanuit het Leerpunt?

Veel beroepsgerichte expertise van deze opleidingen zit natuurlijk in het werkveld. Het rapport toont echter dat niet alle scholen samenwerken met externe partners voor hun kwaliteitsontwikkeling. Welke initiatieven kunt en zult u daar nemen om meer kwaliteitsvolle expertisedeling tussen deze opleidingen en de zorgsector te faciliteren?

De onderwijsinspectie doet ook enkele aanbevelingen. Daarin stelt ze onder andere dat heel wat inbreuken op de decreetgeving het gevolg zijn van te rigide decreetgeving, vooral inzake de samenwerking tussen secundaire school en hogeschool. Zij is ook vragende partij voor een meer flexibele onderwijsorganisatie, om zo meer niet-generatiestudenten en werkstudenten aan te trekken. Daartoe zou het structuurschema van de opleiding herbekeken moeten worden, met meer mogelijkheden voor trajecten op maat. Ook vragen ze het loslaten van het opgelegde aantal GOA-uren (gedifferentieerde onderwijsactiviteiten). Hoe evalueert u deze aanbevelingen? Zult u enkele minder nuttig geachte verplichtingen ter zake schrappen?

Minister, dan heb ik een vijfde vraag. Daarnaast vraagt de onderwijsinspectie dat er een uniform feedback- en stagedocument voor de stages komt. Ook wil ze een uniforme toelatingsproef voor lerenden die bij de intake niet voldoen aan de toelatingsvoorwaarden. Dat is natuurlijk vooral een kwestie van afspraken tussen de scholen, maar een coördinerende instantie is hier volgens de inspectie zeker een meerwaarde. Zult u hier een faciliterende rol in spelen en initiatieven ter zake opzetten?

Welke eventuele andere maatregelen neemt u – eventueel in samenspraak met uw collega-ministers – hieromtrent nog?

Dan nog enkele vragen in verband met dat federale wetsontwerp van minister Vandenbroucke en de gevolgen voor de inhoud en toekomst van de hbo5-opleidingen Verpleegkunde.

Het wetsontwerp voorziet onder andere in de creatie van de beroepstitel van basisverpleegkundige en maakt dus duidelijk het verschil met de bachelor en de hbo5-opleiding. Zij zouden in de toekomst dus basisverpleegkundigen worden, dus met andere woorden de assistent van een echte verpleegkundige. De studenten die starten vanaf 2023-2024 zullen dus maar hulpverpleegkundige zijn en mogen enkel autonoom handelen bij eenvoudige zorgtaken. Bepaalde complexe handelingen zouden ze niet meer mogen uitvoeren, terwijl ze op dit moment nog quasi hetzelfde werk mogen uitvoeren.

Daarover bestaat toch heel wat bezorgdheid. Meer dan 40 procent van de verpleegkundigen komt uit hbo5 en de meeste van deze studenten stromen door naar de ouderen- en thuiszorg. Daar staan ze er ook vaak alleen voor, in veel gevallen zonder noemenswaardige problemen. Dus ik denk niet dat er daar in de grote meerderheid van de gevallen een tekort is aan expertise. Dan is er nog de vrees voor de inhoud van de hbo5-opleidingen, want veel directies weten immers nog niet wat deze verandering voor hen zal inhouden. Anderzijds wordt gevreesd voor het imago van en dat de instroom richting de hbo5-opleiding zal dalen, en dat terwijl er nu al een enorm tekort is.

Hoe evalueert u het federaal wetsontwerp en de creatie van de beroepstitel basisverpleegkundige?

Welke rol heeft de Vlaamse Regering gespeeld bij het overleg en de opmaak van dit wetsontwerp? Welke standpunten zijn ter zake ingenomen door u als minister van Onderwijs en overgemaakt aan de federale collega's?

Welke gevolgen zal de verandering van het statuut van de toekomstige afgestudeerden uit de hbo5 Verpleegkunde en de vermindering van de taken die ze zelfstandig in het werkveld mogen uitoefenen, hebben op de opzet en inhoud van de Vlaamse hbo5 Verpleegkunde? Bent u daaromtrent in overleg met de aanbieders van deze opleidingen? Indien ja, wat zijn daar de conclusies?

Wat zullen volgens u de gevolgen zijn voor het imago van en dus de toekomstige instroom richting de hbo5-opleidingen? Men vreest ook dat vooral de iets sterkere studenten nu massaal naar de bachelor Verpleegkunde zullen trekken. Deelt u deze vrees?

Er zijn in Vlaanderen effectief enkele hbo5-opleidingen wier curriculum wel beantwoordt aan de EU-richtlijn en die dus wel komen aan het daarin vereiste minimum van 4600 uren, al dan niet met het overtreden van de arbeidsreglementering bij stages. Welke titel krijgen afgestudeerden uit deze opleidingen dan, indien deze hun curriculum en uren houden zoals ze nu zijn? Is dat dat van basisverpleegkundige of dat van verpleegkundige verantwoordelijk voor de algemene zorg?

Welke andere maatregelen zult u, in samenspraak met uw collega's, nemen?

Ik dank u alvast voor de gedetailleerde antwoorden op de vele vragen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In dit regeerakkoord is het onze ambitie om maximaal in te zetten op een versterking van de onderwijskwaliteit van kleuter-, lager-, secundair- tot hoger onderwijs. Dat geldt dus ook voor de hbo5-opleidingen. Als eerste minister van Onderwijs heb ik de opdracht gegeven om te zorgen voor een grondige doorlichting met de onderwijsinspectie en de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie.

Voor alle duidelijkheid – ik maak een zijsprongetje –: we hebben het hier over de hbo5-opleidingen en vervolgens ook over de discussie rond de basisverpleegkunde. Er wordt onmiddellijk bijgehaald wat er vandaag in de kranten te lezen stond. Ik heb dat ook gelezen. Daar wordt niet bepaald een onderscheid gemaakt tussen hbo5-opleidingen en bacheloropleidingen, ook niet of het over woonzorgcentra, andere zorginstellingen of ziekenhuizen gaat. Ik lees dat er een beschuldigende vinger wordt uitgestoken naar de Vlaamse Regering. Maar je moet natuurlijk altijd opletten: als je met een vinger wijst, gaat er één vinger in één richting, maar drie vingers wijzen in een andere richting. Dat is hier zeker ook het geval want als het gaat over de ziekenhuizen betreft het volledig de federale overheid.

Hier gaat het over hbo5 waar wij onze verantwoordelijkheid opgenomen hebben en waar de onderwijsinspectie een gedegen doorlichting doorgevoerd heeft, kritisch, maar met zowel positieve als negatieve opmerkingen. Ik zie dat rapport ook als een kans voor onszelf om op het vlak van regelgeving – daar zijn absoluut suggesties – bij te schaven, maar vanzelfsprekend ook voor de instellingen zelf om daarmee aan de slag te gaan.

Zestien van de twintig scholen hebben een positief advies gekregen. De onderwijsinspectie bevestigt dus het vertrouwen dat ik ook heb in die betrokken instellingen. We zijn er ook van overtuigd dat de suggesties die gemaakt worden om de kwaliteit nog te verbeteren en te versterken, ter harte genomen zullen worden door die instellingen. We zullen dat ook opvolgen.

Maar er zijn vier scholen die een negatief advies kregen. Dat negatief advies heeft voor drie van de vier scholen te maken met tekorten in bepaalde trajecten en/of vestigingsplaatsen, zoals bijvoorbeeld het traject voor Indiase studenten, de trajecten leren en werken, trajecten met afstandsonderwijs. Ook voor deze scholen moeten we erkennen dat het niet gaat over de totaliteit van de opleiding, maar specifiek over bepaalde trajecten en/of bepaalde vestigingsplaatsen.

Enkel voor de vierde school slaat het negatief advies op de hele opleiding. Dat is wel zorgwekkend. Daar gaat het meer bepaald over het reguliere dagtraject dat aangeboden wordt. Daarenboven blijkt bij twee van de vier scholen de

urenbesteding in welbepaalde trajecten niet correct te zijn. Ook dat is echt zorgwekkend. De onderwijsinspectie en de NVAO zullen de vier scholen nauwgezet opvolgen. Dat wil zeggen dat ze nu een schooljaar de tijd krijgen om hun tekorten weg te werken en ze zullen volgend schooljaar onmiddellijk een nieuwe beoordeling krijgen. Dat zal nog gebeuren voor april volgend jaar. Als daar opnieuw een negatieve beoordeling is, zullen zij alle opleidingen moeten staken. De opleidingen met een gunstig advies maar waarbij tekorten vastgesteld worden, krijgen ook opnieuw bezoek van de onderwijsinspectie en de NVAO.

Nu, we moeten erkennen dat de toenemende vraag vanuit het werkveld er soms toe geleid heeft dat een aantal scholen onder de druk en de groeiende vraag soms nogal creatief aan de slag gegaan is met de soms stringente regelgeving. Ook daar moet je een onderscheid maken. We moeten erkennen dat inbreuken tegen de erkenningsvoorwaarden soms een invloed hadden op de inschalingen, maar niet altijd op de kwaliteit. Soms heeft men regelgeving inderdaad niet nageleefd zonder implicaties op de kwaliteit. Ook dat moeten we open en eerlijk bekennen.

De onderwijsinspectie heeft op basis daarvan dan ook gezegd dat het misschien aangewezen is om het regelgevend kader te herbekijken. Ook dat slaat trouwens niet enkel op de Vlaamse overheid. Er zijn ook verschillende federale aspecten aan verbonden. De regelgeving kadert nog altijd in, wat ons betreft, het experiment modulair secundair onderwijs vierde graad van 2002. Ondertussen is er ook wel wat gewijzigd in ons landschap.

Dit rapport is een mooi aanknopingspunt om het regelgevend kader te herbekijken. Ik pik dat op om, samen met de scholen, die opleidingen nog sterker in de markt te kunnen zetten en meer te gaan differentiëren van de andere opleidingen op de leerladder in de zorg, want dat blijft wel mijn overtuiging. De fundamentele discussie, namelijk of er een plaats is op de zorgladder voor hbo5 of niet, is een heel lange discussie geweest die we – dat zeg ik een beetje voorbarig – aan het winnen zijn. Wij hebben op die vraag namelijk duidelijk 'ja' gezegd. Dat was in ons partijpolitieke landschap niet overal, en dan zeker niet aan de overkant van de taalgrens, het geval. Maar ik kan de zon wel in een plas water zien schijnen: er zijn op dat vlak ook positieve evoluties, daar kom ik zo dadelijk op terug.

De onderwijsinspectie stelde in haar rapport dat de stageplaatsen, als het gaat over hbo5, tevreden zijn over de kwaliteit van de 'bedside'-stagebegeleiding door de scholen. Dat is, opnieuw, ook wel specifiek voor hbo5-opleidingen: de sterk praktijkgerichte benadering en het vaardigheidsniveau van de studenten. Dat is anders geregeld dan bij de bacheloropleidingen. Maar – ik maak een zijspiongetje – wat de bacheloropleidingen betreft, is er, aangaande de stage, een werkgroep onder leiding van de zorgambassadeur. Het zit dus ook bij zorg. Het is niet alsof dat dan binnen de Vlaamse Regering een 'blind spot' is onder Welzijn. Neen, daar is men ook mee bezig.

Wat de onderwijsinspectie in hun rapport wel vaststelde, is dat er in enkele scholen, veelal binnen het traject leren en werken, te weinig stagebegeleiding werd georganiseerd. Voor het overgrote deel van de studenten is dat gelukkig wel gegarandeerd. De bekommernis is dus wel degelijk gerechtvaardigd, maar in dezen slechts voor een beperktere groep van studenten.

Ik vind de stage bij verpleegkunde- en zorgopleidingen essentieel, niet enkel voor de overdracht van vakkennis en om kennis te maken met de zorgsector in de realiteit, maar ook om te voldoen aan de legistische voorwaarden om een gereguleerd gezondheidszorgberoep te kunnen uitoefenen. Het zijn in het kader van hbo5 bij uitstek praktijkgerichte opleidingen waarbij de stages de mogelijkheden bieden om competenties die men door de opleiding verworven heeft, toe te passen in de wereld zoals hij is, in realistische settings. Een goede

stagebegeleiding, zowel vanuit de school als vanuit de zorginstelling, is cruciaal om de stage tot een succes te maken. Beide moeten hun taken en rollen op een verantwoordelijke wijze uitoefenen en daarvoor de nodige tijd vrijmaken.

Het verbeteren van die stages en stagebegeleiding is natuurlijk verbonden aan een transparante wetgeving met duidelijke bevoegdheden en verwachtingen in combinatie met een urenpakket dat ook toelaat om de studenten op de werkplek te begeleiden. Onderwijsinstellingen moeten die uren ten volle benutten in functie van de begeleiding van de studenten. Het is de taak van de school om daarin haar verantwoordelijkheid op te nemen en de voorziene stage-uren daadwerkelijk en kwaliteitsvol in te zetten.

Door de modernisering van het secundair onderwijs, die vanaf volgend schooljaar wordt uitgerold in de derde graad, worden de studierichtingen ook nog eens beter afgestemd op de noden van de samenleving, zowel op de arbeidsmarkt als op het hoger onderwijs. Zo zal de opleiding tot zorgkundige ook worden aangeboden in het tso, met specifieke minimumdoelen om de leerlingen te versterken die ook naderhand met de opleiding verpleegkunde willen starten.

Wat de toekomst van de opleiding en het beroep betreft, kan ik u meegeven dat wij heel regelmatig contact hebben met de kabinetten van de federale overheid en de kabinetten van de andere gemeenschappen. Ik denk dat we aan onze kant, binnen de Vlaamse Regering, binnen de Vlaamse Gemeenschap, van in den beginne duidelijk een consensus hebben gevonden, die toch vrij algemeen wordt gedragen, ook buiten de politieke overheid. Dat is een heel lang werk geweest. We moesten daarbij zo snel mogelijk de impact van de veranderingen in de regelgeving op ons onderwijs kunnen inschatten en kunnen voorbereiden. Ik hoef u niet uit de doeken te doen wat de Europese stellingname en de gevolgen daarvan waren. Tijdens die vele overlegmomenten hebben we er herhaaldelijk op aangedrongen om ofwel sneller de federale wet te wijzigen ofwel de inwerkingtreding uit te stellen. We hebben daar tot vervelens toe ook uitgelegd dat de opleiding pas kan worden hervormd als het KB eenmaal beschikbaar is. Dat is evident. Uit dat KB moet immers blijken welke handelingen basisverpleegkundigen zullen moeten kunnen stellen.

Ik kan u op dat vlak zeggen dat ik net vandaag een ontwerp-KB van minister Vandenbroucke heb gekregen. Het is al goed dat er iets is. Alleen moet dat nog door de besluitvormingsprocedure van de federale ministerraad, dus qua timing zie ik daar nog niet volledig klaar in. Het is wel zo dat de scholen in de onmogelijkheid zullen zijn om hun opleidingen te hervormen in functie van die federale regelgeving, aangezien zij natuurlijk niet begiftigd zijn met de gave van het tijdreizen. Maar goed, als ik het goed lees en begrijp, mag Vlaanderen studenten altijd te veel opleiden. Dat kan misschien enigszins geruststellend zijn. Wat bedoel ik daarmee? Onze afgestudeerden moeten natuurlijk altijd voldoen aan bepaalde minima, wat ook het desbetreffende KB stelt. Ik heb begrepen dat het nieuwe KB naar het schijnt minder eisen zou opleggen dan het huidige KB. Ik kan dat niet garanderen, maar als dat het geval is, dan is het probleem iets beperkter. Dan kunnen de scholen de tijd nemen om hun curricula te hervormen en hoeven ze niet voor 1 september klaar te zijn. We kunnen de twee elementen, het rapport van de onderwijsinspectie en het nieuwe profiel voor basisverpleegkundige dat federaal wordt ingeschreven, dan gebruiken – om dit opnieuw positief te benaderen – om de opleidingen samen met de scholen te hervormen naar opleidingen die nog meer kwalitatief en toekomstgericht zijn, en waarbij we de scholen misschien ook wel wat meer vrijheid kunnen geven en we het stringente kader waarvan nu ook in het verslag van de onderwijsinspectie gewag wordt gemaakt, toch wat kunnen verruimen.

Concreet zal ik op basis van het nieuwe gezondheidszorgberoep en dat KB dus samen met de administratie, de onderwijsinspectie, de onderwijsverstrekkers en

de scholen de hbo5-opleiding actualiseren naar dit nieuwe beroep. We zullen daarvoor natuurlijk ook samenwerken met Welzijn. Dat is nogal evident, aangezien dat het afnemende veld is.

Wat de uniformisering betreft waarnaar wordt verwezen voor bijvoorbeeld de feedback- en stagedocumenten of een afwijkende toelatingsproef, dat was voor alle duidelijkheid geen vraag van de onderwijsinspectie. Die vraag kwam veeleer vanuit de stageplaatsen. Aangezien de verantwoordelijkheid daarvoor echter bij de scholen ligt, ligt het initiatief qua samenwerking ter zake ook bij hen, denk ik. Wanneer we samen werk maken van het hervormen van die opleidingen, kunnen we wel bekijken hoe we daarin kunnen faciliteren, kunnen ondersteunen, maar dat werk zou ik toch vooral bij de scholen en bij de stageplaatsen leggen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, ik zal mijn best doen om het binnen de tijd te doen. En anders zult u wel ingrijpen om te zorgen dat het zo gebeurt.

Eerst en vooral, collega Daniëls, wil ik ook wel transparant aangeven dat ik het over veel misschien niet per se eens ben met u, maar dat ik het wel met u eens ben dat het tijdspad waarmee dit nu gebeurt, waarbij de hbo5-opleidingen nu moeten wachten en het dan richting het volgende academiejaar nog snelsnel moeten proberen te verwerken, helemaal niet ideaal is. U zult mij dat dus niet horen verdedigen. Alleen zit ik hier in het Vlaams Parlement en probeer ik vooral aan de minister hier aan te geven op welke manier we aan de slag moeten gaan. Maar vanuit mijn andere rol zal ik zeker die hoogdringendheid nog extra onderstrepen. Dat gaat ook de komende maanden moeten gebeuren.

Maar sta me toe dat de conclusie daaruit niet is dat Vlaanderen hier kan doen alsof het niet bevoegd is. En dat heb ik ook niet gehoord, minister. Als het gaat over kwaliteit van onderwijs en kwaliteit van opleidingen, dan bent u inderdaad helemaal bevoegd, ook voor studenten die stage doen in eventuele federale voorzieningen. U bent voor die onderwijskwaliteit bevoegd, vandaar mijn fundamentele vraag. Ik zal het proberen te schetsen met een quote die in het artikel van deze ochtend stond. Voor mij doet het er op zich niet toe of het hbo5 is of dat het bacheloropleidingen zijn, maar voor Kris, 19 jaar, "was het schrikken dat hij slaapmiddelen en zware pijnstillers mocht toedienen als eerstejaarsstudent in een woonzorgcentrum in Vlaams-Brabant." Dat is verboden. Hij zegt: "Ik kreeg echter geen keuze. Een van de vaste werknemers zei al lachend: 'Als jij het niet doet, dan krijgen die mensen hun pillen vandaag niet en dat is veel erger.'"

En dat is het essentiële probleem, los van alle elementen waar u mee aan de slag gaat en waar ik u voor alle duidelijkheid in steun. Bent u bereid om in de komende dagen en weken met minister Crevits in overleg te gaan om te zoeken op welke manier we niet alleen de begeleiding in de onderwijsinstellingen, maar ook de begeleiding op de werkvloer zelf op een beter niveau kunnen krijgen, om dit soort onwettige en ook gewoon gevaarlijke toestanden aan te pakken?

Ik hoop dat het binnen de tijd was, voorzitter, maar het is de meest scherpe vraag die ik kon stellen. Minister, hoe zult u dit samen met minister Crevits aanpakken?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mijnheer Vaneekhout, ik ben in elk geval al opgelucht – tevreden is een te groot woord – dat u ook inziet dat het tijdspad dat uw federale Vivaldi-regering zet, onhaalbaar is. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneekhout)*

Ik voel dat het u enigszins irriteert dat minister Weyts inderdaad pragmatisch gaat oplossen wat men federaal niet op de sporen krijgt. Dus, minister, daar hebt u alle

steun voor, dat onze Vlaamse hbo5-opleidingen wel degelijk studenten kunnen aantrekken en dat die wel degelijk in staat zijn om mensen op te leiden die we broodnodig hebben.

Ten tweede hoor ik hier toch enige verwarring in de terminologie in verband met begeleiding en stagebegeleiding. Het gaat over omzendbrieven SO 64 en 74. Begeleiding, dat gaat over de leerkracht van de school. De mentor, dat is degene die op de stageplaats is. U bent hier altijd maar bezig over stagebegeleiding, mijnheer Vaneeckhout. Ik vergeef het u. Ook uit het rapport van de inspectie blijkt dat de stagebegeleiding, dus wat Vlaanderen voorziet, wat vanuit Onderwijs komt, in orde is. Dat is het typische aan hbo5, namelijk dat men heel veel mee aan het bed staat. Dat is ook een deel van de opleiding. Een deel van de opleiding van hbo5 is zeer praktijkgericht. Dat is ook de reden waarom men die studenten heel graag heeft in ziekenhuizen en woonzorgcentra, vanwege hun zeer sterke praktische ingesteldheid, met handen en hart en hoofd op de vloer.

Waar u het over hebt, dat zijn de mentoren. Ik hoor dan het verhaal dat iemand zegt: "Als jij ze niet geeft, dan zal niemand ze krijgen." Excuseer, dat is een intern probleem van de plaats waar zich dat afspeelt. Als school weet je dat niet. En dat zegt dan ook veel over de persoon die dat gezegd heeft. Want dan zal ik een andere vraag stellen, namelijk of die wel thuishoort in een woonzorgcentrum. Als je van die ingesteldheid bent en jonge mensen op die manier onder druk zet – 'al lachend', hebt u erbij gezegd, dus er was blijkbaar nog tijd om het al lachend te zeggen – dan maak ik mij zorgen en denk ik dat we dat met Zorginspectie moeten nagaan. U hebt blijkbaar met die mensen gesproken. Ik hoop dat u dat al gemeld hebt aan Zorginspectie, zodat er kan worden ingegrepen.

Minister, ik heb nog één bijkomende vraag over wat u geschetst hebt in verband met de voldoende handelingsbevoegdheid en de plaats van hbo5. Ik ga het nog maar eens herhalen, omdat dat voor mij cruciaal is. Want we krijgen iets gevaarlijks, ook weer door dergelijke verhalen en door sommige dingen die wat fout naar buiten worden gebracht. Mevrouw Vandromme en uzelf hebben er terecht op gewezen: zestien van de twintig zijn in orde. Als je minder studenten hebt, wil dat zeggen dat ook mensen die werken in de hbo5-opleiding, op een bepaald moment beslissen om ergens anders te gaan werken, en dat die opleiding op die manier dus eigenlijk naar beneden wordt getrokken en dat we het probleem waar de collega over spreekt, namelijk het personeelstekort in de zorg, dus eigenlijk groter maken. Mijn vraag is dus, minister, dat als men het nu niet direct rond krijgt, men het zou uitstellen. Want anders gaan we die scholen en de leerlingen echt in de miserie brengen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreid antwoord.

Ik waardeer heel sterk dat u ook beaamt dat heel wat opleidingsverstrekkers, hbo5-leerkrachten, in se zeer bekwaam zijn en zeer goed omgaan met de studenten die ze begeleiden, dat ze ook altijd proberen kwaliteit voorop te stellen en op een creatieve manier zijn omgegaan met de stringente en rigide wetgeving. Ik denk dat dat voor velen een hart onder de riem zal zijn, want ik heb er veel gesproken. Mensen geven aan dat ze eigenlijk bedoelden om het beste te doen, maar nu voor een stuk worden afgestraft.

Ik denk dat het belangrijk is dat we het kader bieden aan die onderwijsinstellingen, aan die hbo5-opleiding, om aan de slag te gaan. U geeft aan dat dat de bedoeling is en dat er ook wel wat ruimte is, vanwege het feit dat de opleiding of hetgeen men mag doen op zich wat beperkter zal worden. Maar toch denk ik dat het heel belangrijk is om, zeker met die vier instellingen die een negatief verslag gekregen hebben, aan tafel te gaan zitten en te vragen waar ze eventueel kunnen

remediëren, om op 1 september toch met een gerust hart van start te kunnen gaan, want er zit ongelooflijk veel twijfel bij die mensen, omdat ze niet altijd goed weten wat er nu van hen verwacht wordt. Ik hoop dus dat dat alvast meegenomen wordt, naast alle andere vragen. Ik kan hier alle vragen herhalen, maar ik denk, voorzitter, dat dat niet de bedoeling kan zijn. Heel concreet is mijn vraag, minister, om die instellingen die vragende partij zijn om begeleid te worden, bij de hand te nemen en hen op weg te zetten om op 1 september klaar te staan.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil verdergaan op de vraag van mevrouw Vandromme.

Ik heb deze vraag aan u gesteld, minister: wat als blijkt dat die scholen hun negatieve beoordeling niet goed kunnen remediëren? U zegt dat ze dan niet zullen kunnen doorgaan en moeten sluiten. We hebben die luxe niet. We hebben iedereen nodig. We moeten ervoor zorgen dat die scholen aan de slag kunnen blijven op een betere manier. Mijn vraag is dus: krijgen de scholen voldoende ondersteuning om bij te sturen waar nodig, want ik kan mij voorstellen dat het niet zo evident is om dat op zo'n korte termijn te doen? Een tweede vraag die ik bijkomend heb, is: hoe zult u ervoor zorgen dat er in de toekomst een meer permanente kwaliteitsborging, -bewaking en -monitoring aanwezig is, net zoals dat in de hogescholen vaak wel het geval is? Hbo5 is een opleiding die er wat tussenin valt, maar dan moeten we ervoor zorgen dat we het soort zaken die we vandaag vaststellen, in de toekomst vermijden.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, eerst en vooral bedankt voor uw antwoord.

Wat mijn eerste vraag rond het macrorapport betreft, vanuit het werkveld wordt gewezen op de verhoogde noden bij een groot deel van het leerlingenpubliek. De hbo5-opleiding Verpleegkunde heeft de reputatie om laagdrempelig te zijn – dat is zeker een troef –, maar wordt toch ook steeds meer een uitdaging. Het gaat dan om leerlingen met zorgnoden, maar ook om leerlingen die uit het secundair onderwijs komen met een grote taalachterstand. Het rapport zegt dan ook duidelijk: "Veel anderstaligen en taalzwakke lerenden volgen de opleiding. Scholen geven aan dat het taalontwikkellend lesgeven niet binnen alle trajecten een evidentie is. Vooral in scholen zonder actief taalbeleid ervaren de leraren het lesgeven aan anderstaligen als belastend."

Minister, u wilt sterk inzetten op de kennis van het Nederlands. Kunt u mij zeggen hoe u de hbo5-opleidingen op dat vlak meer slagkracht zult geven? In het rapport wordt alleszins gesuggereerd om daarvoor coaches te voorzien. Bepaalde opleidingen doen ook een taaltest of taalscreening bij een intake. Zou er hieromtrent geen algemene regel moeten komen?

Wat mijn tweede vraag over het wetsontwerp van Vandenbroucke betreft, is de grote zorg natuurlijk wie wat nog mag doen. Dat is hier al aangehaald. Want het wetsontwerp zegt wel dat basisverpleegkundigen geen complexe taken mogen doen, maar zolang er geen sluitend KB is ... En zelfs met een KB stellen we vast dat het wetsontwerp ruimte laat voor een zorginstelling om zelf te kunnen beslissen welke complexe taken ze nog door basisverpleegkundigen willen laten uitvoeren, indien er geen bachelor verpleegkunde of dokter beschikbaar is, wat in de praktijk zeer vaak het geval is. Dan riskeer je dat de ene zorginstelling zich strikt aan de wet zal houden en de andere daarin soepeler zal zijn, wat natuurlijk ook gevolgen heeft voor de stages van de hbo5-studenten, want de ene stageplek zal wel vereisen dat je die complexe taken nog kunt doen, en de andere niet.

Een andere zorg is dat de hbo5-opleidingen gaan handelen naar dat wetsontwerp en dus enkel maar cursisten zouden gaan opleiden om die eenvoudige taken uit te voeren. Men zou dus kunnen redeneren wat voor zin het heeft dat we die mensen de facto gaan overkwalificeren als ze die complexere handelingen toch niet mogen doen. Dat zou een enorme verarming betekenen voor dit onderwijssegment en voor de studenten.

Veel van die discussie gaat terug op de befaamde EU-richtlijn. Daar zijn er inderdaad drie opties. Men kan die compleet negeren, met alle gevolgen en risico's van dien. Men kan die hbo5-opleiding ook aanpassen op Vlaams niveau of op federaal niveau prutsen aan de titels en de bevoegdheden van die verpleegkundigen.

De Vlaamse Regering heeft gezegd dat ze die richtlijn gaat negeren en die opleidingen niet zal aanpassen. Door de meerderheid wordt gesteld dat, als we ons aan de richtlijn aanpassen, we de opleiding met een half jaar moeten verlengen om aan de stage-uren te komen. Dat is inderdaad niet goed voor de instroom. Maar vanuit het veld horen wij dat een verlenging niet perse nodig is om aan dat vereiste aantal stage-uren te komen. Vier van de twintig opleidingen voldoen nu al aan die stage-urenvereisten, alleen moeten sommigen daarvoor een loopje nemen met de arbeidswetgeving. Ik heb er daarstraks al naar verwezen. Volgens hen is het perfect mogelijk om te voldoen aan de EU-richtlijn, indien men het vakantiewerk van de cursisten hbo5, dat ze bijna allemaal in de zorg doen, kunnen laten erkennen als stage-uren. Alleen staat de regelgeving dat in de weg.

Is die optie door u en door de regering overwogen, minister? En zo niet, waarom niet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We gaan aan de slag met dit rapport, voor zover we er nog niet mee bezig zijn. Op het vlak van de regelgeving is het niet zo eenvoudig omdat het verschillende aspecten betreft, die ofwel Welzijn ofwel federale materie zijn.

Mijnheer Vaneeckhout, ik ontloop in de verste verte mijn bevoegdheid en verantwoordelijkheid niet. Anders zouden we hier vandaag niet zitten met deze vraagstelling. Ik heb niet gewacht op een artikelenreeks om een doorlichting te laten uitvoeren van onze hbo5-opleidingen. We hebben ook de stages laten bekijken. Maar ik ga hier niet voor mijn beurt spreken en de minister van Welzijn aan Vlaamse kant en de federale bevoegde minister de pas afsnijden of in hun plaats communiceren. Zij zijn natuurlijk vooral bevoegd voor het afnemende veld dat de stages organiseert. Als we willen ingrijpen op basis van de recente onthullingen, dan denk ik dat het daar wel zal zijn.

Wij zullen, vanzelfsprekend, aan onze kant altijd bereidwillig zijn om mee te werken. Trouwens, als het heel specifiek over hbo5 gaat, heb ik gewezen op een aparte reglementering voor de stages. In hbo5 wordt bijvoorbeeld in de regel gewerkt met een modelovereenkomst waarin heel duidelijk rechten en plichten staan geformuleerd van zowel de stage-aanbieder als de school en de student in kwestie. Er wordt ook heel duidelijk geformuleerd wat de betrokken student aangeleerd moet krijgen door de stage-aanbieder. Die modelovereenkomsten bestaan en worden gebruikt.

Nu, wat de discussie met het federale niveau betreft aangaande de basiszorg verpleegkundigen: ja, ik heb gezegd dat de impact daarvan, niettegenstaande de laattijdigheid van het federale ingrijpen, beperkt zou kunnen blijven voor onze scholen in de veronderstelling dat het gaat over de huidige opleiding waarin de oplossing er kan uit bestaan er een laag af te doen. Dan zijn de consequenties voor de scholen en hun opleiding op korte termijn misschien eerder beperkt. Maar dat is wat koffiedik kijken. We zullen zien wat er zal worden beslist. Ik wil maar zeggen:

we roeien met de riemen die ons worden aangeboden. We trachten pragmatische oplossingen te voorzien en ervoor te zorgen dat we die opleiding, die echt een bestaande leemte vult op de arbeidsmarkt, positief voor het voetlicht kunnen blijven stellen.

En, tot slot, zijn er inderdaad vier instellingen die negatief beoordeeld werden. Die geven we niet op. Er zijn heel concrete pijnpunten aangestipt, maar natuurlijk heeft eenieder zijn rol. De onderwijsinspectie heeft als taak te gaan doorlichten, aanbevelingen te formuleren maar vooral pijnpunten op te merken. Het is natuurlijk aan de scholen om daarmee aan de slag te gaan. Daarvoor hebben zij ook hun pedagogische begeleidingsdiensten. Zij dienen om hen op het vlak van professionalisering bij te staan. Wij geven hun wel de nodige tijd en ruimte om te remediëren, maar het is wel zo dat ze het volgende schooljaar aan alle vermelde pijnpunten zullen moeten tegemoetkomen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega Daniëls, u doet alsof het blijkbaar moeilijk is om over het federale te zwijgen. Ik denk dat ik de eerste ben om hier te zeggen waarvoor het federale bevoegd is. Ik probeer een politicus te zijn die niet enkel redeneert op basis van in welke regering hij zit en wat hij moet verkopen als positief of negatief. Ik heb daarnet heel expliciet gezegd dat het wat betreft hbo5 sneller had moeten gaan en dat het inderdaad vervelend is, vooral voor de mensen van de sector zelf, maar ook voor de minister, omdat hij moet handelen op basis van documenten die nog niet definitief zijn. Ik hoop dat dat nu voor eens en voor altijd is bijgestuurd. Ik verwacht van een Vlaamse Regering het omgekeerde en dat als er dit soort berichtgeving in de kranten staat en dit soort verslag van de onderwijsinspectie, u meer gealarmeerd bent. Als er vandaag nog in Vlaamse zorgvoorzieningen stages worden gelopen in een problematische context die gevaarlijk kunnen zijn voor patiënten en bewoners, dan verwacht ik dat u meer gealarmeerd bent en niet zegt dat het niet over begeleiders gaat, maar over mentoren.

Ik ga ervan uit dat als Zorginspectie ernstig oordeelt over de kwaliteit van een opleiding, dat ze ook kijkt naar wat de situatie op het terrein is met die mentoren. Ik verwacht dan dat dat deel uitmaakt van een vervolgininspectie, die er dan zal komen, voor alle duidelijkheid. Voor de rest alle steun. Ik sluit af met datgene waarmee ik begonnen ben. Ik had natuurlijk aan minister Crevits de vraag gesteld. Als ik dan van u het antwoord krijg dat u niet kunt antwoorden omdat u minister van Onderwijs bent en de minister van Welzijn niet wilt passeren, dan is dat net de reden dat ik ook aan haar de vraag heb gesteld, namelijk om antwoord te krijgen op de fundamentele vraag naar de rol van die mentoren in de stagebegeleiding.

De voorzitter: Er is wel een vraag gesteld aan het kabinet van minister Crevits om input te leveren.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Waarvoor dank. Het is ook geen verwijt aan jullie, voor alle duidelijkheid. Het is wel bedenkelijk dat minister Crevits deze middag hierop in het journaal zou reageren, maar niet naar de commissie kan komen om uitleg te geven over de situatie die ook voor problemen in de zorgvoorzieningen zorgt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik onthoud, en ik herhaal zodat het onthouden wordt ... *(Opmerkingen van Jeremie Vaneekhout en Johan Danen)*

Mijn eerste punt: de hbo5-opleiding, de vroegere vierde graad Verpleegkunde, moet een eigenstandig profiel blijven, en de afstuderende studenten moeten voldoende autonome handelingsbevoegdheid hebben. Wie moet daar in de eerste

plaats voor zorgen? Dat is een federale wet en een federaal KB. Ik stel vandaag vast, op 27 april, dat dat er niet is. En dat de scholen die dit in Vlaanderen inrichten, met de handen in het haar zitten en zich afvragen wat ze op 1 september moeten doen, want daar is geen zicht op. En als ik dan de stage erbij betrek, is er ook geen duidelijkheid over wat ze op die stage en onder supervisie wel of niet mogen doen. Als we met andere woorden de stage willen bijtekenen, is dat de eerste stap die gerealiseerd moet worden.

Blijkbaar is men er nog niet uit en zal het morgen nog niet rond zijn, want er zijn hier mensen aanwezig die beter zijn geïnformeerd vanuit Vivaldi dan wijzelf. Dus ik doe expliciet de oproep die ik gisteren ook heb gedaan, namelijk dat we beter zeggen dat de invoering van de nieuwe opleiding, van de nieuwe Wet op de Uitvoering van de Gezondheidszorg (WUG), de nieuwe KB, een jaar wordt uitgesteld, zodoende dat de scholen ook verder kunnen werken aan wat er in deze doorlichting vanuit de Vlaamse inspectie naar voren is gekomen.

Bij de opmerking van de collega om de arbeidsregeling te laten aanpassen zodoende dat ze meer mogen werken, verwijs ik toch naar de vragen die hier gesteld zijn over de artsen, want die vragen net het tegenovergestelde. Zij zeggen dat er een arbeidsregeling is over wat zij mogen doen en de te kloppen uren en dat we die moeten respecteren. Ik denk dat dat een kwestie is die we zeker en vast voorop moeten houden. In hbo 5 zijn er een aantal kwaliteitsissues naar boven gekomen bij de inspectie en daar moet aan worden gewerkt. Dat staat als een paal boven water, maar ik kom ook geen enkele hbo5-opleiding in Vlaanderen tegen die dat tegenspreekt, integendeel.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het lijkt in de vraagstelling soms een beetje alsof alles slecht zou gaan in hbo 5. Dat is natuurlijk niet waar. Daar gebeuren ook veel goede dingen. Dat is ontegensprekelijk zo. Maar ik wil misschien toch nog aangeven dat ik het belangrijk vind voor de toekomst dat we werk maken van een kwaliteits-systeem, kwaliteitsborging, monitoring. Ik neem aan dat dat vandaag al voor een stukje bestaat, maar het is, denk ik, goed dat alle hbo 5-opleidingen verpleegkundige samen kunnen kijken hoe ze daar een goed model rond kunnen bijhouden, zodat we zulke dingen in de toekomst maximaal kunnen vermijden.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Eerst in verband met dat rapport: de monitoring is daar nu gebeurd en er zijn inderdaad opleidingen met een negatief advies waar nog zaken schorten, die hebben nu tijd om orde op zaken te stellen en vanuit de Vlaams Belangfractie roep ik u ook op om die opleidingen te ondersteunen waar nodig. Door inderdaad minder nuttige regelgeving te schrappen – want ook planlast is hier een verlamme factor – en door te investeren in de nodige ondersteuning, dat gaat over taalbegeleiding, dat gaat over professionalisering, en ook over het faciliteren van de connectie met het werkveld.

Dan wat het wetsontwerp van Vandenbroucke betreft, minister. We moeten de realiteit onder ogen zien. 46 procent van de verpleegkundigen komt uit hbo 5. We hebben nu al een structureel tekort van 2600 verpleegkundigen in de zorg en door de pensioneringsgolf en de lage inschrijvingen in de verpleegkunde zal die uitstroom in de toekomst 1,5 maal vermenigvuldigen. We stevenen dus sowieso af op een serieus tekort in de zorg, en door het degraderen van hbo 5-verpleegkundigen zal het alleen maar erger worden.

Wat Vandenbroucke voor ogen heeft is dus nefast voor de zorgsector. Nochtans had het Vlaams niveau dit ook kunnen afwenden met creatieve oplossingen. We staan eigenlijk voor die keuze, ofwel nemen we samen de handschoen op en

behouden we hbo 5 als volwaardige aantrekkelijke opleiding met een volwaardig competent en zelfstandig profiel in de zorg, ofwel gaan we in de toekomst massaal verpleegkundigen moeten importeren uit India, Mexico of Zuid-Amerika.

We hebben al gezien dat dat laatste zeker geen duurzame oplossing is, dus ik roep de minister op om samen met het federaal niveau hier alsnog creatieve oplossingen te zoeken die de hbo 5-verpleegkundigen niet louter degraderen tot assistentjes. Dank u wel.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.